

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra profesní přípravy

**Problematika směřování profesní přípravy
k realizaci Aktivní zálohy Policie České republiky**

Diplomová práce

The Issue of Directing Professional Training for the Implementation of
Active Reserves of the Police of the Czech Republic
Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

PaeDr. Ing. Jan Zelinka, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. et Bc. Jan Peroutka

PRAHA

2022

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 11. března 2022

por. Bc. et Bc. Jan Peroutka

Poděkování:

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce plk. v.v. PaedDr. Ing. Janu Zelinkovi, Ph.D. za pomoc při tvorbě diplomové práce.

ANOTACE

Diplomová práce představuje možnost vytvoření Aktivní zálohy PČR jako rezervy lidských zdrojů pro výkonné složky PČR. Teoretická základna směřuje k současnému výcviku a vzdělávání policejních služeb spolu s inspirací v Aktivních zálohách AČR. Autor představuje vlastní koncepci Aktivní zálohy PČR, která přináší využití zkušeností bývalých policistů, vytížení policejního školství, posílení výkonu služby a personální stabilizaci služebních obvodů. V rámci koncepce je zpracován i plán výcviku Aktivních záloh PČR. Praktická část práce, respektive úvahy a teze autora, jsou doplněny o kvalitativní výzkum, který poskytuje korekce vlastní koncepce, a to ze strany současných a bývalých příslušníků PČR.

KLÍČOVÁ SLOVA

Aktivní zálohy, armáda, policie, policejní školství, výcvik, stabilizace, policejní služby.

ANNOTATION

This thesis presents options for creating active reserves of the Police of Czech Republic as a reserve of human resources for the executive branch of the above-mentioned security force. The theoretical basis focuses both on the contemporary training and education of the Police services and the inspiration originating in the Active Reserves of the Army of the Czech Republic. The author of this thesis presents their own concept of the Active Resources of the Police of the Czech Republic which brings the idea of implementing experience of former policemen, as well as the utilization of the Police educational system and the patrol reinforcement alongside the strive for stability within human resources of respective police districts. As a part of the concept, this thesis also presents a plan of Active Reserves training. The practical part of this thesis, i.e. the author's ideas and propositions are accompanied by quantitative research which allows to correct the author's position, thanks to the opinions of both contemporary and former policemen.

KEYWORDS

Active reserves, the army, the police, the police educational system, training, stabilization, police service.

Obsah:

	PŘEDMLUVA.....	8
A)	ÚVOD DO TEORETICKÉ ČÁSTI.....	9
1)	Policie České republiky	10
1.1	<i>Historický vývoj policejního sboru v ČR.....</i>	<i>10-13</i>
1.2	<i>Základní zákonné ukotvení PČR.....</i>	<i>13-14</i>
1.2.1	<i>Zákon o Policii České republiky.....</i>	<i>14-18</i>
1.2.2	<i>Zákon o služebním poměru příslušníků bezp. sborů .....</i>	<i>18-22</i>
2)	Aktivní zálohy AČR	23
2.1	<i>Základní zákonné ukotvení AZ AČR.....</i>	<i>23-24</i>
2.1.1	<i>Zákon o ozbrojených silách ČR.....</i>	<i>24-25</i>
2.1.2	<i>Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťování .....</i>	<i>25</i>
2.1.3	<i>Zákon o službě vojáků v záloze .....</i>	<i>25-27</i>
2.2	<i>Výcvik a služba AZ AČR.....</i>	<i>27</i>
2.2.1	<i>Aktivní záloha armády .....</i>	<i>27-28</i>
2.2.2	<i>Aktivní záloha vojenské policie .....</i>	<i>28-31</i>
3)	Základní odborné přípravy PČR.....	32
3.1	<i>Nástupní příprava .....</i>	<i>33</i>
3.2	<i>Základní odborná příprava PP .....</i>	<i>33-35</i>
3.3	<i>Základní odborná příprava SDP .....</i>	<i>35</i>
3.4	<i>Základní odborná příprava SCP.....</i>	<i>36</i>
3.5	<i>Základní odborná příprava SKPV.....</i>	<i>36-37</i>
B)	ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI	38-39
5)	Cíl a metodika.....	40-41
6)	Aktivní zálohy PČR	42-45
7)	Policejní rezervy v mezinárodním srovnání.....	46-48
8)	Analyzovaná data	49
8.1	<i>Výzkumná otázka č. I .....</i>	<i>49-50</i>
8.2	<i>Výzkumná otázka č. II .....</i>	<i>50-51</i>
8.3	<i>Výzkumná otázka č. III .....</i>	<i>51-52</i>
8.4	<i>Výzkumná otázka č. IV.....</i>	<i>52-53</i>
8.5	<i>Výzkumná otázka č. V.....</i>	<i>53-54</i>

9)	Výsledky a diskuse	55-58
10)	Závěr	59-60
11)	Seznam použitých zkratek.....	61
12)	Seznam použitých zdrojů	62-63
13)	Seznam příloh	64
14)	Přílohy.....	65

Předmluva

Předmětné téma diplomové práce „*Problematika směřování služební přípravy k realizaci Aktivní zálohy PČR*“ jsem se rozhodl zpracovat vzhledem k tomu, že policejní útvar, kde jsem sloužil, tj. Územní odbor Praha venkov – JIH, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, měl v roce 2020 největší personální podstav policistů v ČR, a to především na vnější službě, tj. uniformovaná služba pořádkové policie. Přišel jsem tedy s vlastním konceptem stabilizace policejního sboru, kdy hlavní inspirací byla Aktivní záloha Armády ČR, respektive Aktivní zálohy Vojenské policie. Policejní sbor se obecně potýká s problematikou odchodu zkušených policistů do soukromého sektoru, kdy se přichází o vyškolené a vycvičené lidské zdroje, které se vzhledem ke konkurenci na trhu práce obtížně nahrazují. V rámci svého zařazení ve výjezdové skupině SKPV Územního odboru jsem se nežádka setkal s typickou situací zarámovanou odchody zkušených policistů, kdy se jednalo o činnost hlídky obvodního oddělení PČR na místě činu. Hlídka se skládala z policisty zařazeného na zdejším obvodním oddělení, který byl čerstvě vyřazen ze základní odborné přípravy s policistou „na výpomoc“ z jiného krajského ředitelství policie. Tedy velitel hlídky byl odkázán na svůj důvtip a pozornost při výuce v rámci základní odborné přípravy, avšak bez praktických zkušeností, přičemž druhý člen hlídky byl bez místní a osobní znalosti v teritoriu. Tedy nedostatek aplikační praxe a místní či osobní znalosti směřoval k neefektivitě hlídky i přes jejich případnou snahu. Nasazování policejních záložníků, respektive rezervistů, kteří odešli ze standardního služebního poměru, byla pro mě jistým možným východiskem z této situace. V rámci diplomové práce sleduji předpokládaným vytvořením Aktivních záloh PČR zejména tyto stabilizační prvky: předávání zkušeností bývalých policistů do sboru, vytížení policejního školství v době, kdy se nedaří náborovat nové příslušníky, posílení výkonu služby v teritoriu a personální stabilizaci služebních obvodů.

A) ÚVOD DO TEORETICKÉ ČÁSTI

V rámci zpracování teoretické části diplomové práce jsem se rozhodl vymezit zákonné a historické ukotvení Policie ČR a provést představení v současnosti uskutečňovaných základních odborných přípravách příslušníků PČR podle jednotlivých policejních služeb a naposledy Aktivní zálohy AČR, jako jistou předlohu policejních rezervistů. Ke splnění těchto teoretických cílů diplomové práce je zvolena metoda studia primárních a sekundárních pramenů. Ze sekundárních pramenů určíme klíčová slova a dostaneme obecnou orientaci v dané problematice. Podle klíčových slov vyhledáme prameny primární, které se již konkrétněji zabývají námi zvoleným tématem. Přinášejí odborné pohledy na problematiku.

Sekundární prameny vyhledáme na internetu. Tyto prameny jsou zdroji, které nepřinášejí nové odborné informace, ukrývají v sobě odpověď na zdroje a informace, které označíme za primární. Sekundární prameny také přinášejí zkrácený výtah z primární informace a slouží k rychlé orientaci v základních pojmech nebo vyhledání informací o daném problému. Jsou to slovníky, lexikony a encyklopedie, biografické nebo výkladové slovníky, bibliografické katalogy knih a článků v časopisech, rešerše všeho druhu.

Primární prameny budeme vyhledávat v knihovnách, na internetu a v rámci intranetu PČR (povolení ředitele Útvaru policejního vzdělávání viz. příloha). Do informačních systémů knihoven a internetových vyhledávačů zadáme klíčová slova a najdeme primární prameny, které nastudujeme. Primární prameny jsou zdroji informací ke zpracování tématu. Jedná se o odborné knihy, učební texty, sborníky článků vydávané jako neperiodické publikace, odborné časopisy, diplomové a doktorské práce na obdobné téma a interní akty PČR.¹

---

¹ ŠANDEROVÁ, J . *Metodologie odborné práce . Univerzita Palackého v Olomouci, (28.9.2014)*
dostupné na:
[www:http://www.ff.upol.cz/fileadmin/user_upload/Ffkatedry/kae/Metodologie_odborne.cz](http://www.ff.upol.cz/fileadmin/user_upload/Ffkatedry/kae/Metodologie_odborne.cz)

1) Policie České republiky

Jedná se o jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.² Předmětné úkoly plní PČR prostřednictvím svých jednotlivých služeb, kdy základními jsou služba pořádkové policie na úseku veřejného pořádku, služba dopravní policie na úseku bezpečnosti dopravy, služba cizinecké policie na úseku cizinecké politiky a služba kriminální policie a vyšetřování na úseku trestního řízení.

1.1) Historický vývoj policejního sboru v ČR

Policejní struktury Československého státu byly v roce 1918 převzaty od Rakouska – Uherska, a to jak státní policie, tak četnictvo, které v době vzniku působilo na území nově vzniklé republiky, respektive v zemích Koruny české a na Slovensku. Příslušníci museli přísahat věrnost nové republice, a pokud neuměli česky, museli se za stanovenou lhůtu úřední jazyk naučit. Řada zastánců monarchie z řad policie a četnictva odešla, protože se neztotožňovali s nově vzniklým politickým uspořádáním, a samozřejmě řada příslušníků byla propuštěna pro svoje chování k československému obyvatelstvu za 1. sv. války.

Četnictvo a státní policie, která byla zpočátku známa jako Sbor uniformované a neuniformované stráže bezpečnosti, byly ozbrojené sbory zřizované státem. Státní policie se dělila na státní policejní úřady, policejní ředitelství či policejní komisařství, kdy tyto byly zřizovány ve velkých (statutárních) městech. Místní příslušnost státní policie byla jasně spjata s konkrétním územím daného města, protože v rámci celého území státu, vyjma výše uvedených obvodů státní policie, vykonávalo policejní službu československé četnictvo, a to nejprve v rámci četnických stanic a

---

² Zákon č. 273/2008 Sb. o policii České republiky

později zřízených četnických pátracích stanic, případně dalších specializovaných útvarů, jako je dopravní služba (četnické silniční kontrolní stanice), letecká služba a pohotovostní oddíly. Oba bezpečnostní sbory plnily obdobné úkoly, jako byla ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti a dále samozřejmě odhalování a vyšetřování trestné a přestupkové činnosti. Četnictvo nemělo v počátcích kriminální službu jako státní policie, a proto závažnou trestnou činnost jako vraždy řešily základní organizační články, tedy místně příslušné četnické stanice. V roce 1928 vznikly při okresních četnických velitelstvích četnické pátrací stanice, které řešily v obvodu okresních soudů spolu s místními četnickými stanicemi závažnější nápad trestné činnosti, kdy byly vybaveny motocykly se sidecarem, fotoaparátem, kriminalistickou technikou (daktyloskopie) a služebním psem.

V roce 1936 byla zřízena Stráž obrany státu, a to vzhledem k mezinárodní politické a bezpečnostní situaci, kterou eskalovalo Německo. Jednalo se v podstatě o prvosledové jednotky sloužící u státních hranic a v přilehlých územích. Jednotky Stráže obrany státu se skládaly ze smíšených útvarů četnictva, finanční stráže, státní policie a armády pod velení armádních důstojníků. Tyto jednotky musely plnit úkoly policie a četnictva na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti, hlavně v prostoru mezi státní hranicí a budovaným opevněním.

Po obsazení Československé republiky, tj. v období Protektorátu Čechy a Morava, kdy se Slovenský stát osamostatnil, byly československá státní policie a četnictvo začleněny do bezpečnostního aparátu Německé říše. Bez větších změn fungovaly tyto sbory až do konce 2. sv. války v roce 1945. Stráž obrany státu byla nástupem protektorátu zrušena.

Po 2. sv. válce byla dne 17. 04. 1945 Košickým vládním programem překreslena struktura bezpečnostního systému ve znovu obnovené Československé republice. Státní policie a četnictvo bylo zrušeno a integrovalo se do Národní bezpečnostní služby, která byla složena ze tří složek:

Sbor uniformované Národní bezpečnostní služby,

- Pohotovostní sbor k zajištění ochrany státních hranic – Pohotovostní pluk 1 NB,
- Neuniformovanou Národní bezpečnostní službu včetně vnitřního a zahraničního politického zpravodajství

Z národní bezpečnostní služby vznikl Sbor národní bezpečnosti („SNB“), do kterého byla dočasně zařazena i Vězeňská stráž, která se však posléze opět osamostatnila jako Sbor nápravné výchovy. V rámci SNB se postupně vyvinuly tři služby, a to pořádková (Veřejná bezpečnost „VB“), kriminální a státně bezpečnostní (Státní bezpečnost „StB“). VB a kriminální služba přejala úkoly státní policie a četnictva z předchozího období. StB plnila úkoly zpravodajské služby. V roce 1951 byla struktura vnitřní bezpečnosti rozšířena o Pohraniční stráž („PS“), která stála na pomezí mezi armádní a policejní službou. PS byla určena k ochraně státní hranice a skládala se z jednotek Dunajské pohraniční stráže, Oddělení pasových kontrol („OPK“) a pracovníků Ochrany státních hranic („OSH“). Dále v roce 1951 byla rozšířena pořádková služba VB o dopravní službu VB, kriminální službu VB a pořádkové oddělení VB. V rámci organizačních článků základního stupně, tj. obvodní oddělení VB, byla využívána i tzv. Pomocná stráž VB tzv. „PSVB“, která byla v případě potřeby přiměřeně využívána VB ke spolupráci na udržování veřejného pořádku a bezpečnosti.

Po změně politického uspořádání v roce 1989, následném rozpadu Československého státu a vzniku samostatné České republiky („ČR“) zaniklo SNB. Na základech SNB vznikla novodobá policejní služba, a to Policie České republiky („PČR“). PČR převzala nejenom úkoly základních služeb SNB, jako je pořádková, kriminální a dopravní, ale musela integrovat i úkoly zrušené PS, která zajišťovala ochranu státní hranice a s tím spojené činnosti, kdy pro tyto úkoly byla zřízena Pohraniční policie, která fungovala do vstupu ČR do Schengenského prostoru (volný pohyb osob, zboží a kapitálu), kdy se zrušily hraniční kontroly a agenda spojená s kontrolou státní hranice byla sloučena ke službě cizinecké policie. Ke zmínce určitě patří i převzetí úkolů Ozbrojené stráže ochrany železnic („OSOŽ“),

kteřá spadala pŕed rokem 1989 pod Ministerstvo dopravy a takŕe byla zrušena, kdy pro tyto úkoly byla zřizena Źelezniční policie, kteřá ovšem zanikla obdobně jako pohraniční policie, a to vzhledem ke strategické odluce státu od Źelezniční infrastruktury. Pohraniční i Źelezniční policie byly součástí struktury Policie ŢR. Źelezniční policie byla začleněna pod pořádkovou policii a zůstala v omezené míře v podobě tzv. oddělení Źelezniční policie a doprovodů vlaků, do čehož by se nechala zahrnout i skupina METRO pražské policie (věřejno – pořádková činnost v metru v hl. městě Praze). Kontinuálně byl z SNB do PŢR pŕevzat i Útvar rychlého nasazení (URNA). Struktura PŢR i pŕedchozích historických policejních sborů většinou kopírovala rozložení územně samosprávních celků a soudní soustavy. PŢR rozšířila svoje činnosti vzhledem ke změně skladby trestné činnosti o zřízení vysoce specializovaných celorepublikových útvarů, jako je Národní centřála proti organizovanému zločinu („NCOZ“) nebo Národní protidrogová centřála („NPC“). Obdobné útvary jako PMJ, Ochrana prezidenta republiky a další opět pŕešly z SNB.³

1.2) Základní zákonné ukotvení PŢR

Základní práva a povinnosti PŢR, respektive jejich pŕislušníků vyplývají zejména ze zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, kde najdeme vlastní vymezení policejního sboru, jeho úkoly v systému demokratického právního státu a řadu konkrétních oprávnění, kterými mohou policisté v rámci své služební činnosti zasahovat do práv fyzických i právnických osob, kteřá jsou jinak chráněna ústavními zákony ŢR.

Druhým podstatným právním dokumentem pro fungování PŢR je zákon č. 361/2003 Sb. o Služebním poměru pŕislušníků bezpečnostních sborů, kteřý stanoví vlastní vznik sl. poměru, podmínky pŕijetí k bezpečnostnímu sboru, pŕislušnou

---

³ PEROUTKA, Jan. *Historie a současnost chladných zbraní používaných v ozbrojených složkách ŢR od roku 1918*. Praha, 2020. Bakalářská práce. POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE. Fakulta bezpečnostně právní. Katedra profesní pŕípravy. Vedoucí práce plk. v.v. PaedR. Ing. Jan Zelinka Ph.D.

prováděcí vyhláškou platové náležitosti příslušníka a další vztahy mezi sborem a příslušníkem obdobně jako Zákoník práce.

Důležitým právním předpisem je samozřejmě i zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), avšak pro představení základních činností policie není příliš vhodné samostatně důkladně představovat tuto právní normu. Je snad možno zmínit, že pokud se objevují v trestním řádu obdobná oprávnění jako v zákoně o PČR, například omezení osobní svobody, osobní prohlídka a omezení domovní svobody ohledně vstupů do obydlí, je analogicky zmíněno v kapitole pojednávající o zákoně O PČR obdobné oprávnění podle trestního řádu. Můžeme zmínit i další právní předpisy, které se týkají jednotlivých služeb, jako je např. zák. č. 361/2000 Sb. o silničním provozu u služby dopravní policie nebo zákon č. 325/1999 Sb. o azylu u služby cizinecké policie, tyto však nejsou předmětem diplomové práce vzhledem k velice úzké specializaci na konkrétní úsek práv a povinností subjektů práva.

1.2.1) Zákon o Policii České republiky

Pro potřeby diplomové práce jsou představeny základní povinnosti a oprávnění příslušníků PČR tak, aby bylo možné z této teoretické základny následně vycházet při vymezení základních práv a povinností příslušníků Aktivních záloh PČR a s tím spojeným nutným objemem pravidelné odborné přípravy.

Základní povinnosti policisty jsou upraveny v III. hlavě z. č. 273/2008 Sb. o PČR, kdy se jedná o **zdvořilost, iniciativu, přiměřenost postupu, prokazování příslušnosti a poučování.**

Policista je povinen dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní. **V rámci výkonu služby** je policista povinen v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, které spadá do jeho kompetencí ve službě provést úkon (zákrok) v rámci svých oprávnění, nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil. Povinnost provést úkony směřující k odstranění bezprostředního ohrožení nebo útoku na život, zdraví nebo

svobody osob anebo majetek je policista povinen provést i **v době mimo službu**. Jsou případy, které zákon připouští, kdy je iniciativa k zákroku, respektive k úkonu potlačena jinou důležitou činností, jejíž přerušení by mělo zřejmě závažnější následek, anebo se jedná o situaci, na kterou není policista vycvičen, hrozilo by, že zákrok nedokončí nebo není ve zdravotním stavu k provedení zákroku. V rámci činnosti policisty rozlišujeme jeho faktické jednání na **úkon, zákrok nebo jiné opatření**. Pokud úkon vymezíme negativně, tak se jím v podstatě rozumí jakékoliv faktické jednání, při kterém není policistou použita síla nebo hrozba použitím síly. V opačném případě se jedná o zákrok. Jiné opatření činí policista v situaci, kdy nelze provést úkon ani zákrok. Vzhledem k **represivnímu charakteru policejní služby**, při kterém nutně dochází k výraznému zásahu do základních lidských práv a svobod, je policista povinen dbát, aby jeho postupem (konání/nekonání) nevznikla osobě (proti které úkon směřuje i nezúčastněné osobě) **bezdůvodná újma**, jež by překročila míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem. Policista je povinen při provádění služební činnosti **prokazovat svoji příslušnosti k PČR**, a to služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie se zřetelně viditelným služebním číslem. Zákon připouští možnost policistovi se ze závažných důvodů neprokázat, a to zejména pokud úkon nesnese odkladu. Prokázat se je možné i ústně slovy „policie“, přičemž jakmile to okolnosti dovolí, policista se prokáže řádně výše uvedenými způsoby. Obdobně policista postupuje v rámci **poučení**, kdy je povinen osobu dotčenou úkonem před jeho provedením poučit o právních důvodech provedení úkonu a o jejích právech a povinnostech, v tom případě pokud se zasahuje do práv a svobod osoby. Poučení je ze závažných důvodů provést i po úkonu, respektive ve chvíli, kdy to okolnosti dovolí.

Základní oprávnění policisty jsou vymezeny zejména v V., VI., VII., IX., X. hlavě z.č. 273/2008 Sb. o PČR, kdy se jedná o **omezení osobní svobody, postup ve vztahu k věcem, vykázání, použití donucovacích prostředků a střelné zbraně a práce s informacemi**.

V rámci výkonu služby potřebuje policista taková oprávnění, aby byl schopen během výkonu státní moci při vymáhání povinností od osob nacházejících se na území našeho státu (občanů a cizinců) vymoci dodržování platné, respektive účinné legislativy. Ty nejtvrděší nástroje, které zasahují do základních práv a svobod člověka jsou právě omezení osobní svobody a při splnění zákonných podmínek použití donucovacích prostředků nebo zbraně. Nejčastěji využívané omezení je nepochybně **zajištění** osoby nebo cizince, dále pak **připoutání** a **předvedení** ke zjištění totožnosti nebo k podání vysvětlení. K omezení osobní svobody se obecně zpravidla přistupuje ve chvíli, kdy se pachatel dopouští protiprávního jednání nebo osoba neplní příkazů policisty za vyčerpání například marné výzvy k součinnosti, tj. zásada subsidiarity a dalších přesně stanovených zákonných důvodů (ohrožení života nebo zdraví, majetku, veřejného pořádku za předpokladu různé intenzity porušení práv). Zde je potřeba zmínit i omezení osobní svobody policejním orgánem ve smyslu **Trestního řádu**, tj. analogicky **předvedení** k úkonu a dále **zadržení** nebo **zatčení**. Zadržení dle § 76 TR je opět jedno z nejvíce využívaných oprávnění zejména v době, kdy je pachatel přistižen policistou při páchání trestného činu nebo těsně po něm při pronásledování pachatele. Osoba omezená na osobní svobodě se může umístit **do policejní cely** vyjma osoby předvedené, protože zde se očekává aktivní přístup policejního orgánu, případně jiného orgánu, pro který je předvedení realizováno, protože je nutno bezodkladně provést s obou úkon, pro který je předvedena a po jeho provedení omezení ukončit. V rámci struktury PČR se zřizují cely krátkodobé a vícehodinové, přičemž nejdostupnější cely se při běžném výkonu služby nacházejí na větších obvodních a místních oddělení PČR v teritoriu územních odborů PČR (v podstatě okresní teritorialita dle správního členění okresů, případně okresů soudních) a dále při krajských ředitelstvích policie se zřizují větší počty cel, které lze přirovnat například k vězeňskému zařízení, které obsluhují Pohotovostní a eskortní oddělení příslušných krajských ředitelství. S vlastním omezením osobní svobody osoby jde ruku v ruce **prohlídka osoby** podle z. o PČR

nebo **osobní prohlídka** dle TŘ, kdy se zejména jedná o odebrání zbraní, která má osoba u sebe a nebo o zajištění věcí důležitých pro trestní řízení.

Pokud je potřeba pro řádnou dokumentaci přestupku per analogiam trestného činu dle TŘ zajistit věc, je policista oprávněn vyzvat osobu k **vydání věci**, která je pro správní nebo trestní řízení důležitá, pokud není tato věc vydána dobrovolně, má policista za splnění dalších podmínek oprávnění **věc odejmout** a o tomto vydat potvrzení osobě, která věc vydala nebo jí byla odejmuta.

Nejdůraznějším zásahem do práv osoby z hlediska možnosti způsobit legálně zranění, případně smrt osoby, proti níž směřuje zákrok, je oprávnění policisty použít **donucovací prostředky a zbraň**. Policista má s využitím tohoto práva spojeny zejména tyto povinnosti: hodnotit použití těchto oprávnění vzhledem k intenzitě útoku pachatele, tj. **zásada subsidiarity** (volit takové oprávnění, které bude sloužit k dosažení účelu sledovaného zákrokem a bude přiměřené), užít takové prostředky, k jejichž užití byl vycvičen, dbát naplnění zákonných znaků, které uvozují možnost využití těchto oprávnění, dbát na povinnosti před použitím, tj. zejména výzva pachateli, že bude použito těchto důraznějších prostředků, pokud neupustí od protiprávního jednání, a naposledy zajistit po použití těchto oprávnění např. lékařské ošetření, informovat vedoucího a další. Typicky využívanými donucovacími prostředky jsou ty, které má příslušník pořádkové policie při sobě, tj. **hmaty, chvaty, údery a kopy; slzotvorný prostředek; obušek a jiný úderný prostředek; pouta** a dále donucovací prostředky spojené s nošením krátké střelné zbraně, tj. **úder střelnou zbraní; varovný výstřel a hrozba namířenou střelnou zbraní**.

Během výkonu služby není neobvyklé využití oprávnění **zastavení dopravního prostředku a jeho prohlídka**, dále možnost **vstupu do obydlí, jiných prostor a na pozemek**, případně vstup **do živnostenské provozovny**. Zastavení a prohlídka dopravního prostředku je ve smyslu zák. o PČR využívána především za účelem pronásledování, či pátrání po pachateli úmyslného trestného činu nebo věci pocházející z trestné činnosti. Vstupem do **obydlí, jiných prostor a na pozemek** se sleduje opět zejména možnost pronásledování pachatele a dále obecně zájem

na ochranu života a zdraví, případně veřejného pořádku. Samostatnou kapitolou je vstup kvůli osobě zemřelé a týranému zvířeti. Vstup je potřeba provádět za splnění zákonných podmínek, např. účast nezúčastněné osoby.

Poslední oprávnění, která jsou potřeba zmínit, toliko přímo nezasahují do práv osoby, ale jsou využívána k získávání informací pro potřeby policejních činností, jako je pátrání po osobách a věcech a dále zjišťování poznatků a důležitých skutečností pro potřeby odhalování, prověřování a předcházení protiprávního jednání na úseku delikventního a trestního jednání. Typicky se jedná o vyžadování **podání vysvětlení, prokázání totožnosti a získávání poznatků ze zájmového prostředí.**⁴

1.2.2) Zákon o Služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Pro potřeby diplomové práce jsou představeny základní práva a povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru, respektive příslušníka PČR tak, aby bylo možné z této teoretické základny následně vycházet při vymezení základních práv a povinností vyplývajících z případného služebního poměru příslušníka Aktivních záloh PČR.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů zejména upravuje odměňování příslušníků, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby. Zde si představíme především vybraná ustanovení zákona jako části první **obecná ustanovení**; části druhé **vznik, změny a skončení služebního poměru**; části třetí **základní povinnosti příslušníka a omezení jeho některých práv**; části čtvrté **kázeňské odměny a kázeňské tresty**; části osmé **služební příjem** a odměna za služební pohotovost; části deváté **naturální náležitosti** a zvláštní požitky.

Místo služebního působiště příslušníka se určuje územím obce, kde provádí výkon služby, respektive policejním útvarem, který je místně a věcně příslušný k policejním činnostem v daném teritoriu. Služební poměr umožňuje vysílání

---

⁴ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

příslušníka podle potřeby bezpečnostního sboru v rámci útvarů v ČR a i na zahraniční mise. Příslušník se zařazuje do služební hodnosti podle systemizovaného služebního místa, které klade požadavek na minimální stupeň vzdělání a minimální trvání doby služby. Prakticky se jedná o standardní rozdělení vojensky organizovaných sborů, kdy PČR je rovněž rozdělena do **sboru poddůstojníků** tj. referenti, vrchní referenti a asistenti (hodnostní označení: rotný, strážmistr a nadstrážmistr), kteří zajišťují základní policejní činnosti, jež jsou výše popsány. Dále se jedná o **sbor praporčíků** tj. vrchní asistenti, inspektoři a vrchní inspektoři (hodnostní označení podpraporčík, praporčík a nadpraporčík), kteří zajišťují vyjma základních policejních činností i specializované činnosti například v rámci trestního řízení, správního řízení na úseku zbraní a střeliva, cizinecké problematiky, dopravních nehod a dalších speciálních činností. Dále vrchní inspektoři ve vedoucích pozicích s důstojnickým hodnostním označením podporučík řídí nejmenší organizační články policie (policejní stanice, oddělení hlídkové služby a další), případně velice specifické skupiny (potápěči, zásahové skupiny, pořádkové jednotky a další). Nejvýše v rámci hierarchie je **sbor důstojníků** tj. komisaři, vrchní komisaři, radové, vrchní radové a vrchní státní radové (hodnostní označení poručík, nadporučík, kapitán, major, podplukovník, plukovník, brigádní generál, generál major a generál poručík), kteří zajišťují velice složité policejní činnosti na úseku řízení organizačních článků a útvarů policie a dále specifické činnosti například na úseku trestního řízení a dalších problematik, které má v gesci PČR. Generálně je možno konstatovat, že pro ustanovení na služební místo ve sboru poddůstojníků a praporčíku postačí **středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou** a pro zařazení do důstojnického sboru je potřeba **vzdělání vysokoškolského**. Kariérní růst v rámci sboru je zajištěn podmínkou minimální délky služby pro ustavení do vyšší služební hodnosti. **Služební poměr** se sjednává **na dobu určitou** a **dobu neurčitou**. Při prvním přijetí příslušníka do služebního poměru se sjednává služební poměr na dobu 3 let, který buď uplyne, nebo pokud je úspěšně zakončen služební zkouškou a podložen závěrem služebního hodnocení na stupni dobrého výkonu

služby, pokračuje příslušník dále služebním poměrem na dobu neurčitou. Speciálně je upraven návrat bývalých příslušníků ke sboru a případně přijetí bývalého vojáka.

Předpokladem pro vlastní **vznik služebního poměru příslušníka** je státní občanství ČR, písemná žádost občana o přijetí, stáří 18 let, bezúhonnost (trestní a pověst), vzdělání, plná svéprávnost, zdravotní, osobní a fyzická způsobilost, není členem žádné politické strany a nevykonává jinou výdělečnou činnost (možné výjimky). Příslušník je po splnění podmínek logicky **ustanoven na** poddůstojnickou služební hodnost, a to **referent** nebo **vrchní referent**, kdy po vyřazení ze základní odborné přípravy běžně v trvání 1 roku včetně praxe na Školním policejním středisku a na základních útvech **je povýšen do hodnosti asistent** a je **zařazen na kmenový útvar**. Opět zde existují výjimky pro služební místa ve specifických služební činnostech, tedy nábor vysokoškoláků specialistů, případně přijetí bývalých příslušníků nebo vojáků, kteří jsou rovnou zařazováni do vyšší služebních hodností. Je nutno podotknout, že v souvislosti ze změnami služebního poměru je v zákoně uveden v Hlavě II Změny služebního poměru v Dílu 3 pojem **Zálohy**. Zde jsou vytvořené mechanismy, které umožňují zařazení příslušníka do zálohy činné, pro studující, zvláštní, pro přechodně nezařazené a neplacené s následnou možností ustanovení na služební místo po vynětí ze zálohy.

Příslušník je v rámci svých **základních povinností** zejména povinen dodržovat služební kázeň, nezneužívat svého postavení a informací zjištěných při výkonu služby, povinnost mlčenlivosti, odborně se vzdělávat a udržovat fyzickou kondici, chovat se i v době mimo službu příkladně (aby neohrozil dobrou pověst sboru), nahlásit nadřízenému, pokud spáchal jednání mající znaky přestupku nebo trestného činu (je o tomto vedeno řízení), a nesmí být ve výkonu služby ovlivněn náboženskými či politickými názory. Příslušník **nesmí být členem politické strany** nebo **hnutí** a nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost včetně účasti v rámci orgánů právnických osob (výjimky).

Pokud příslušník **poruší svoje povinnosti**, je v pravomoci služebního funkcionáře udělit **kázeňsky trest** písemné napomenutí, snížení základního tarifu

až 25 % na 3 měsíce, odnětí služební medaile, odnětí služební hodnosti, pokuta, propadnutí věci nebo zákaz činnosti a to i v případě spáchání **jednání majícího znaky přestupku**, kdy příslušníci bezpečnostních sborů jsou vyňati z pravomoci obecných správních orgánů na úseku přestupků. Naopak pokud příslušník plní **příkladně a nad rámec svoje povinnosti**, je možnost ze strany služebního funkcionáře udělit **kázeňskou odměnu** písemnou pochvalu, peněžitý nebo věcný dar, případně udělit služební medaili.

Služební příjem příslušníka se skládá zejména ze **základního tarifu**, který mu při zařazení do služební hodnosti náleží automaticky, protože ke každé služební hodnosti je stanovena příslušná **tarifní třída**. Základní tarif náleží měsíčně za vykonanou standardní dobu služby. Základní tarif je možno navýšit o 10% při směnném provozu. Výše tarifní třídy roste na základě rostoucí praxe, tj. po každých 3 odsloužených letech ve 12 **tarifních stupních**. Další standardní složkou služebního příjmu je **zvláštní příplatek** podle druhu a nebezpečnosti služby, který je ve 2 stupních rozdělen v rozpětí od 1.000,- Kč – 10.000,- Kč. Pokud je výkon služby příslušníka v mimořádné kvalitě, je zde možnost udělit **osobní příplatek**, jehož výše je zastropována. Dalšími méně běžnými příplatky jsou příplatek za vedení (odstupňovaný dle počtu podřízených), zvláštní příplatek (personální stabilizace teritoria), příplatek za sportovní reprezentaci. Mimo kázeňských odměn je zahrnuta do služebního příjmu i **služební odměna** za splněný mimořádného úkolu.

Příslušník má nárok na poskytnutí **služebního stejnokroje**, případně jiné služební výstroje, a dále nárok na jeho obměnu. Obměna je zajištěna systémem výstrojních bodů, jež se příslušníkovi načítají na osobní konto každý den, za které si pak může ve výstrojně nakoupit potřebné stejnokrojové doplňky. Při nástupu do služebního poměru dostane příslušník základní stejnokrojové součástky bezúplatně. Pokud příslušník vykonává službu v civilním oděvu, je mu výstrojné vypláceno v penězích tak, aby mohl civilní oděv obměňovat. Z výstrojného se může hradit i oprava stejnokrojových součástí. Příslušníkovi lze přiznat v odůvodněných

případech i tzv. zvláštní požitky, kterými jsou užívání služebních prostředků k jiným účelům a dále náborový příspěvek.⁵

Stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů													
Doba praxe	Tarifní stupeň	Tarifní třída											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
do 3 let	1	19910	21420	23050	24830	26760	28840	31080	33540	36200	39100	42230	
do 6 let	2	20590	22150	23840	25680	27670	29840	32180	34720	37480	40500	43740	
do 9 let	3	21270	22880	24630	26550	28620	30880	33300	35940	38800	41920	45290	
do 12 let	4	21980	23680	25490	27470	29610	31940	34470	37200	40180	43410	46910	
do 15 let	5	22730	24480	26370	28420	30640	33050	35680	38520	41590	44940	48580	
do 18 let	6	23490	25310	27280	29400	31700	34220	36930	39880	43100	46550	50320	
do 21 let	7	24290	26170	28210	30420	32820	35410	38240	41290	44620	48230	52130	
do 24 let	8	25130	27070	29190	31470	33960	36670	39600	42760	46210	49940	54010	
do 27 let	9	25990	28000	30190	32580	35150	37960	41000	44280	47860	51740	55950	
do 30 let	10	26880	28970	31250	33710	36400	39300	42440	45850	49570	53610	57970	
do 33 let	11	27810	29990	32340	34910	37680	40680	43970	47500	51350	55530	60060	
nad 33 let	12	28760	31020	33480	36130	39010	42130	45530	49220	53200	57520	62220	

Obrázek 1 - zdroj: nařízení vlády č. 532/2021 Sb. stupnice základních tarifů přísl. bez. sborů

⁵ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

2) Aktivní zálohy AČR

Jsou součástí ozbrojených sil ČR a jsou určeny primárně k doplňování stavu ozbrojených sil ČR spolu se standardní zálohou v obyvatelstvu uloženou na základě všeobecné branné povinnosti. Historicky se zřizují **strážní roty** jednotek Aktivních záloh při krajských vojenských velitelstvích, které jsou primárně určeny k činnosti v teritoriu krajského vojenského velitelství v případě nutnosti ostrahy objektů mimořádného významu, při živelných pohromách jako složka IZS a případně dalších činností při obraně státu. Nově se zřizují i aktivní **zálohy u Vojenské policie**, a to u všech jejích služeb, a dále pak **u bojových útvarů** s cílem mít kvalifikované rezervy lidských zdrojů v případě nutnosti doplnění ztrát, případně ke zvýšení bojového stavu mužstva. Jedná se o občany, kteří se **dobrovolně účastní pravidelných vojenských cvičení** (kde zdokonalují svoje vojenské dovednosti), kteří mohou být nasazováni i mimo tato cvičení v rámci výše popsaných úkolů. V rámci specifických aktivních záloh, ke kterým patří aktivní zálohy Vojenské policie a aktivní zálohy Vojenského zpravodajství, může být dána podmínka, aby příslušník byl bývalým vojákem, případně bývalým příslušníkem bezpečnostního sboru.⁶

2.1) Základní zákonné ukotvení AZ AČR

Základní práva a povinnosti příslušníků AZ AČR, vyplývají zejména ze zákona č. 219/1999 Sb. **o ozbrojených silách ČR**, kde najdeme vlastní vymezení ozbrojených sil, jejich úkoly v systému demokratického právního státu a řadu konkrétních oprávnění, kterými mohou vojáci v rámci své služební činnosti disponovat. Je nutno podotknout, že pokud je příslušník AZ AČR ve službě, přísluší mu plný rozsah práv a povinností jako profesionálnímu vojákovu podle tohoto zákona. Co se týká služebního poměru vojáka z povolání, tento je upraven zákonem č. 221/1999 Sb. **o vojácích z povolání**, který stanoví vlastní vznik sl. poměru, podmínky přijetí k ozbrojeným silám, příslušnou prováděcí vyhláškou

---

⁶ *Ministerstvo obrany* [online]. © 2004-2014 [12.12.2021]. Dostupné z <https://www.aktivnizaloha.army.cz>

platové náležitosti vojáka a další vztahy mezi ozbrojenými silami a příslušníkem obdobně jako Zákoník práce nebo Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Zákon o vojácích z povolání se využívá subsidiárně jako komplexní právní úprava k speciální právní úpravě, tj. zákonu č. 45/2016 Sb. o **službě vojáků v záloze**, přičemž tento lex specialis upřesňuje výše nastíněné záležitosti u vojáka v záloze.

Další specifickou normou pro AZ AČR je zákon. č. 585/2004 Sb. o **branné povinnosti a jejím zajišťování**, kdy tento stanoví zejména všeobecnou brannou povinnost občanů ČR k obraně státu a dále je zde základně vymezena AZ AČR jako taková, dále pak druhy vojenských cvičení a výkon služby v operačním nasazení.

2.1.1) Zákon o ozbrojených silách ČR

Pro potřeby diplomové práce jsou představeny základní povinnosti a oprávnění příslušníků AZ AČR tak, aby bylo možné z této teoretické základny následně čerpat a případně porovnávat rozsah základních práv a povinností s příslušníky PČR, respektive Aktivních záloh PČR a s tím spojeným nutným objemem pravidelné odborné přípravy. Nejprve je nutno konstatovat, že zákon o ozbrojených silách ČR je oproti zákonu o PČR jednodušší právní úpravou, kdy logicky ozbrojené síly ve své podstatě nepotřebují takový rozsah oprávnění. Je však potřeba podotknout, že činnost „speciálních složek armády“ jako je Vojenská policie, která se co nejvíce přibližuje svým charakterem činnosti PČR, upravuje opět speciální právní úprava, v tomto případě zákon č. 300/2013 Sb. o **Vojenské policii**. V rámci zákona o Vojenské policii se logicky liší oproti zákonu o PČR působnost, ale dále se jedná o téměř totožná oprávnění a povinnosti jako v zákoně o PČR, která jsou výše nastíněna v kap. 1.2.1.. Zákon o ozbrojených silách zejména vymezuje, že ozbrojenými silami ČR jsou **Armáda ČR, Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž**. Ozbrojené síly brání ČR před vnějším napadením a soustavně se na toto připravují. Plní úkoly na úseku civilní obrany uvnitř státu, pokud je potřeba

jejich sil a prostředků. Dále vymezuje možnost použití **vojenské zbraně** a zvláštních prostředků.⁷

2.1.2) Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťování

Předmětem této zákonné úpravy je obecná branná povinnost občanů ČR starších 18 let, kdy se zde základně vymezuje i pojem aktivní záloha. Všeobecná branná povinnost je závazek občana vůči státu plnit úkoly ozbrojených sil, tj. podrobit se odvodovému řízení, vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnost stanovené zákonem. Obyvatelstvo je určeno jako záloha ozbrojených sil, kdy se speciálně vytváří právě i Aktivní záloha, kdy **občan má možnost i v době míru dobrovolně převzít brannou povinnost a požádat o zařazení do AZ**. Voják v aktivní záloze buď dle potřeb ozbrojených sil vykonává službu v operačním nasazení, nejdéle však 7 měsíců v kalendářním roce, a dále vykonává jednak vstupní a následně pravidelná vojenská cvičení v rámci zdokonalování svoji bojové připravenosti. Žádost o vstup do aktivních záloh se podává na příslušném krajském vojenském velitelství v místě bydliště žadatele. V případě potřeby ozbrojených sil má předmětné velitelství oprávnění zařadit **vojáka nebo bývalého vojáka na 3 roky**, respektive na **2 roky** do **AZ**. Branný zákon poměrně jasně vymezuje druhy služby vojáka v aktivní záloze, který je povoláván v době míru na **vojenská cvičení**, a nebo do **operačního nasazení**, v případě válečného stavu je povoláván do **mimořádné služby** (blíže viz kapitola 2.2.).⁸

2.1.3) Zákon o službě vojáků v záloze

Vymezuje zejména, co je to služební poměr vojáka v záloze. Pokud voják v záloze nastoupí vojenskou činnou službu (**voják v záloze ve službě**), je ve

---

⁷ Zákon č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách ČR

⁸ Zákon č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování

služebním poměru k ČR a vztahují se na něj práva a povinnosti předmětného zákona a dále pak přiměřeně ustanovení zákona o vojácích z povolání.

Voják v záloze může požádat o zařazení do **aktivní zálohy**, kdy se jeho práva a povinnosti řídí obdobně, jak je uvedeno výše, přičemž v obou případech platí, že není omezeno právo být členem politické strany, nebo hnutí a vykonávat výdělečnou činnost (oproti vojákům z povolání). Podmínky pro přijetí jsou stanoveny obdobně jako u vojáka z povolání. Při vydání rozhodnutí o zařazení do aktivní zálohy je uvedena **hodnost, vojenský útvar, služební místo a jemu odpovídající hodnost, výše odměny nebo motivační odměny a doba zařazení do aktivních záloh**. Pokud o zařazení do aktivní zálohy požádá bývalý voják z povolání, a to do 2 let od ukončení služebního poměru, nebo služba v aktivní záloze navazuje, nezjišťují se veškeré náležitosti k standardnímu řízení o zařazení do aktivní zálohy, **protože se má za to, že bývalý voják z povolání a příslušník v aktivní záloze se vlastní předchozí službou osvědčil**, jak osobnostně, tak odborně. Vojákoví v aktivní záloze náleží **ve službě plat dle služebního zařazení** včetně dalších naturálních náležitostí, jako je zapůjčení vojenského stejnokroje (který může nosit i v době mimo službu). Vojákoví v aktivní záloze, který v **kalendářním roce** vykonal alespoň 7 dnů služby na vojenském cvičení nebo v operačním nasazení, náleží **odměna ve výši 18.000,- Kč**. Tato odměna se procentuálně zvyšuje podle doby zařazení do aktivních záloh a do až **80% navýšení za 13 let** zařazení do aktivní zálohy. Existují i motivační odměny, například pro studující do 26 let, kteří jsou zařazení do aktivní zálohy. Obecnými podmínkami pro přijetí občana do aktivních záloh jsou: zdravotní způsobilost, potřeba ozbrojených sil, alespoň středoškolské vzdělání s výučním listem, trestní bezúhonnost, čestné prohlášení o nepodporování organizací potlačující základní lidská práva a splnění základní přípravy. Důležitým aspektem služby vojáka v AZ je finanční podpora zaměstnavateli, kdy v případě plánovaného cvičení i operačního nasazení příslušníka je **zaměstnavateli státem**

hrazena nepřítomnost zaměstnance v poměrné výši dle počtu odsloužených dnů v návaznosti na hodnotu **aktuální průměrné mzdy** v ČR.⁹

2.2) Výcvik a služba AZ AČR

Aktivní **záloha armády**, respektive strážní roty při krajských vojenských velitelstvích a bojových či teritoriálních útvech mají odlišný výcvik a službu oproti aktivním **zálohám vojenské policie**, kdy v této kapitole představíme oba druhy předmětných aktivních záloh. Odlišnosti jsou dány především plněnými úkoly. Společným bodem je však základní výcvik prováděný u nově nastupujících příslušníků ve Vyškově.

2.2.1) Aktivní záloha armády

V případě splnění zákonných vstupních podmínek pro přijetí občana do AZ je příslušník vyslán na kurz základní přípravy do Velitelství výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově, který trvá **4 týdny** a v případě žádosti příslušníka je možno jej rozdělit na dva dvoutýdenní bloky. Zde příslušník získává v režimu nepřetržitého vojenského výcviku znalosti potřebné k přežití na bojišti a k vlastní bojové činnosti. Probíhá střelecká, taktická, tělesná, zdravotnická, topografická a pořadová příprava. Vše je podloženo výukou základních právních předpisů upravující činnost AZ a dále teoretickou výukou jako přípravy k praktickému zaměstnání. Kurz se zakončuje komplexním polním cvičením. V rámci současných potřeb ozbrojených sil je pro služební místa např. psychologů, lékařů nebo IT specialistů záložníků zřízen **kurz základní přípravy pro specialisty** v době trvání pouze **2 týdnů**, kde si ve zkrácené formě osvojují výše popsané dovednosti jako v základním kurzu. Po vyřazení z výše uvedených kurzů složí příslušníci vojenskou přísahu a jsou přiděleni k jednotkám AZ zpravidla na 3 roky, kdy kontrakt se následně prodlužuje v závislosti na potřebách armády. V první roce služby tedy příslušník vykoná 4 týdny cvičení a následně každý rok absolvuje se svojí jednotkou zdokonalovací cvičení **do 6 týdnů v roce**.

---

⁹ Zákon č. 45/2016 Sb. o službě vojáků v záloze

Zpravidla se jedná o dvou až třítydenní výcvik, který spočívá především v opětovném získání návyku na střelnou zbraň a dále zaměstnání spočívající ve vojenských cvičeních, zejména taktika na bojišti, při střežení objektů, vytváření propouštěcích bodů a samozřejmě tzv. bojové hry, čímž se rozumí simulované modelové situace a jejich vyhodnocení. Mimo tento výcvik jsou aktivní zálohy nasazovány v rámci operačního nasazení zejména v rámci živelných pohrom, a nebo aktuálně v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19. Je nutno zmínit, že v roce 2018 proběhlo největší cvičení aktivních záloh AČR pod názvem **HRADBA 2018**, kterého se účastnilo kolem 1.000 příslušníků AZ, kdy tito cvičili ostrahu tzv. **ODOS**, tedy objektů důležitých pro obranu státu přímo v těchto objektech za plného provozu a nikoliv v simulovaném prostředí. Jedná se především o elektrárny, nemocnice, letiště atd. V souvislosti s tímto cvičením byli příslušníci AZ nasazováni i do společných hlídek s PČR. Evidenci a povolávání příslušníků AZ mají obecně v gesci krajská vojenská velitelství. V současnosti jsou typově zřízeny aktivní zálohy u jednotek teritoriálních, Vojenské kanceláře prezidenta republiky, Vojenského zpravodajství, vojenských velitelství (vč. ředitelství a sekcí AČR), vzdušných sil a pozemních sil AČR.¹⁰

2.2.2) Aktivní záloha vojenské policie

V případě, že se chce občan stát příslušníkem AZ VP, jsou na něj kladeny vyšší podmínky, než na občana, který chce být příslušníkem AZ armády. Jedná se zejména o požadavek na středoškolské vzdělání s maturitou a dále před nástupem na kurz základní přípravy ve Velitelství výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově musí absolvovat dvoudenní psychologické a fyzické testy. Následně je po splnění vyslán na předmětný kurz základní přípravy. Každý příslušník AZ VP musí absolvovat **tříletý cyklus přípravy**, který je ukončen závěrečnou zkouškou. Každý

---

¹⁰ *Ministerstvo obrany* [online]. © 2004-2014 [12.12.2021]. Dostupné z <https://www.aktivnizaloha.army.cz>

rok se příslušník účastní **dvoutýdenní odborné přípravy** na Odborné škole Vojenské policie ve Vyškově a samozřejmě se účastní i dalších cvičení v rámci bojové přípravy obdobně jako příslušník AZ AČR. V rámci odbornosti jde o vzdělávání právní, zpracování dokumentace, psychologie, kriminalistika a další. Obecný vojenský výcvik zahrnuje vševojskovou přípravu, tj. spojovací, zdravotní, ženijní, taktická, střelecká, či speciální tělesná příprava. Během přípravy a výcviku probíhá i **praxe na akcích AČR** v rámci ČR, kde plní příslušníci AZ VP úkoly policejní ochrany. Vojenská policie disponuje AZ u Velitelství VP Tábor a Olomouc, kdy AZ je u předmětných velitelství rozdělena na skupinu podpory policejního výkonu, dvou skupin pořádkové a dopravní služby a jedné skupiny ochrany objektů. U velitelství ochranné služby VP v Praze je zřízena skupina podpory policejního výkonu, jedné skupiny pořádkové a dopravní služby a dvou skupin ochrany objektů. Posledním útvarem VP, který disponuje AZ, je Hlavní velitelství VP, kde je zřízeno oddělení kriminální služby. Charakter a zaměření odborného výcviku, respektive vojenských cvičení a případně operačního nasazení se liší podle typu služby.¹¹

---

¹¹ *AKTIVNÍ ZÁLOHA VOJENSKÉ POLICIE* [online]. © 2022 [10.01.2022]. Dostupné na <https://www.azvp.cz>

Vojenská hodnost	Služební tarif v Kč měsíčně
Vojín	ve výši minimální mzdy
Svobodník	27 550
Desátník	28 990
Četař	30 570
Rotný	35 280
Rotmistr	37 640
Nadrotmistr	40 020
Praporčík	42 640
Nadpraporčík	45 500
Štábní praporčík	58 620
Poručík	40 260
Nadporučík	45 500
Kapitán	52 070
Major	58 620
Podplukovník	65 190
Plukovník	78 310
Brigádní generál	91 430
Generálmajor	104 530
Generálporučík	117 660
Armádní generál	130 770

Obrázek 2 – zdroj: nařízení vlády č. 59/2015 Sb. o vojenských služebních tarifech

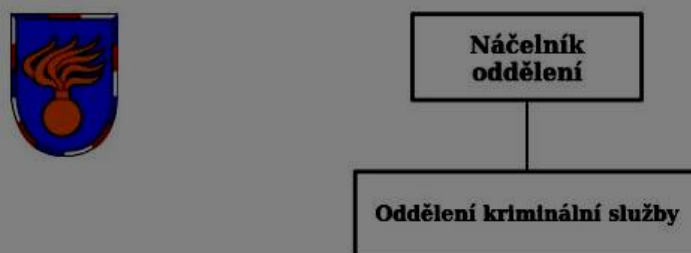
Struktura oddělení AZ VP u VeVP Olomouc a VeVP Tábor

Struktura oddělení AZ VP u VeOSVP

Struktura oddělení AZ VP u HVeVP

Obrázek 3 - zdroj: <http://www.azvp.cz>

3) Základní odborné přípravy PČR

V rámci PČR je dlouhodobě zaveden systém základní odborné přípravy nových příslušníků, na který je nastaven i systém policejního vzdělávání, respektive struktura policejního školství. V této kapitole krátce představíme základní odborné přípravy, včetně nástupní přípravy, ze kterých je možno čerpat při vytváření koncepce výcviku a služby aktivních záloh PČR. ZOP jsou logicky rozděleny podle jednotlivých služeb. Níže nebude představena specifická **UNI ZOP**, která je určena pro policisty-specialisty přijímané do servisních služeb, např. ekonomické odbory, právní oddělení nebo IT specialisté. Jedná se krátce o speciální měsíční soustředění, které probíhá buď prezenční, nebo distanční formou s omezením, že pokud by policista, jenž absolvoval tento typ ZOP, chtěl přeřadit do výkonného článku PČR, musel by splnit dodatečně jednu z níže uvedených základních ZOP. Dále je potřeba zmínit, že hlavním gestorem základních odborných příprav je **Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy**. Jedná se o organizační článek Policie České republiky s celostátní působností. Ve vymezeném rozsahu je odborným, metodicko-řídícím, kontrolním a výkonným pracovištěm. Útvar řídí policejní vzdělávání, služební přípravu a policejní sport a zajišťuje odborné vzdělávání potřebné pro výkon zaměstnání zaměstnanců policie. Zároveň se ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR podílí na zajištění mezinárodního vzdělávání poskytovaného evropskými i mimoevropskými agenturami, asociacemi a jinými subjekty. V současné době realizuje útvar profesní vzdělávání v šesti samostatných vzdělávacích zařízeních, a to v Brně, Praze, Holešově, Jihlavě, Pardubicích a Praze-Ruzyni. Podle konkrétní specializace ZOP se na tvorbě vzdělávacího plánu podílejí Úřad služby kriminální policie a vyšetřování, Ředitelství služby pořádkové policie, Ředitelství služby dopravní policie a Ředitelství služby cizinecké policie.¹²

---

¹² *Policie České republiky* [intranet]. © Skupina podpory Enterprise Agreement [25.12.2021]. Dostupné na intranetu PČR - <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/cinnosti.aspx>

3.1) Nástupní příprava

Před nástupem do základní odborné přípravy je policista povinen absolvovat **patnáctidenní** kurz nástupní přípravy, v rámci nějž se naučí bezpečné manipulaci se zbraní, seznámí se se základními povinnostmi policisty a služební kázní i služebními postupy. Absolvuje pořadovou přípravu a zdokonalí se ve fyzické připravenosti na výkon služby. Konkrétně absolvuje tyto **výukové bloky**: Odborná příprava, Pořadová příprava, Střelecká příprava, Poskytnutí první pomoci, Topografická příprava a Kondiční příprava. *„Absolvent vzdělávacího programu je schopen využívat základních znalostí, dovedností a postojů z oblasti pořadové přípravy, služební a ústrojové kázně, fyzické připravenosti a bezpečné manipulace se služební zbraní.“¹³*

3.2) Základní odborná příprava PP

Páteřním kurzem pro vzdělávání nastupujících policistů je základní odborná příprava služby pořádkové policie, protože tato služba je početně v rámci stavů PČR nejvíce zastoupena a co se týká praktických policejních činností, musí příslušník pořádkové policie získat opravdu rozsáhlý právní přehled, protože v rámci svojí činnosti je velice univerzální, kdy dohlíží na veřejný pořádek, BESIP a k tomu provádí i úkony trestního řízení. Tato odborná příprava je koncipována na několik částí v celkovém trvání **11 měsíců**, a to na **Odbornou výuku I**, jejíž zaměření je převážně na teorii a částečně na praktickou výuku. Obsahem výuky jsou základy práva (zejm. ústavní právo, policejní právo, trestní právo, přestupkové právo, služební poměr), základy kriminalistiky (metody a techniky v kriminalistice využívané), používání informačních systémů Policie ČR, komunikace, policejní etika a první pomoc. V praktických cvičeních se policisté věnují přípravě k použití

---

¹³ V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava 2018 – Nástupní příprava*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-2650-1/ČJ-2017-9100KR, ze dne 01.10.2017

donucovacích prostředků a použití zbraně i řízení služebních dopravních prostředků a použití spojovací techniky. Další odborné předměty jsou zaměřeny na specifika jednotlivých služeb. Po ukončení Odborné výuky I, tedy **po šesti měsících** (před nástupem na řízenou praxi) musí policista absolvovat ověřovací zkoušku, a to z přípravy pro použití donucovacích prostředků a zbraně. Jedná se o zkoušku, která je složena z písemného testu a z praktického cvičení. Kurz Odborná výuka I je realizován policejními vzdělávacími zařízeními **Praha, Brno a Holešov**. Následuje část **Řízená praxe** v délce **3 měsíců**, která je v gesci Školních policejních středisek zřízených při 8 krajských ředitelství policie (dislokace Praha, Sadská, Ústí nad Labem, Domažlice, Brno, Lišov, Hradec Králové a Frýdek – Místek). Část této praxe se vykonává i na základních útvarech v přímém výkonu služby. Obsahem je zejména nácvik modelových situací, použití donucovacích prostředků, střelecká příprava a protikorupční aktivity. Závěrečnou částí kurzu je **Odborná výuka II** v době trvání dvou měsíců, která se opět vrací do vzdělávacích zařízení Praha, Holešov nebo Brno, kde se policisté zaměřují na nácvik dovedností spojených s nejčastějšími situacemi, tj. reakce na aktivní a pasivní odpor pachatele, kontrola osoby, zajištění osoby a její eskorta, či předvedení. Součástí je i taktický nácvik dle místa provádění zákroků (budova, vozidlo, ulice), provádění zákroků ve dvojici policistů a provádění zákroků proti více osobám. **Základní odborná příprava je ukončena závěrečnou zkouškou**, která obsahuje **část teoretickou** (zodpovězení otázky) a **část praktickou** (modelová situace). Vyučovány jsou tyto konkrétní výukové **bloky**: Základy práva, Základy kriminalistiky, Služba pořádkové a cizinecké policie, Služba dopravní policie, Řízení služebních vozidel, Příprava k použití donucovacích prostředků, Příprava k použití zbraně, Zdravotnická příprava, Komunikace a policejní etika, Spojovací příprava, Administrativa a informační technologie a komplexní policejní činnosti. Absolvent získává rozsáhlé **cílové kompetence** v oboru bezpečnostně právních činností, konkrétně - **Klíčové kompetence**: komunikační, personální, sociální, samostatné řešení pracovních i mimopracovních problémů, využívání prostředků informačních a komunikačních

technologií a efektivní práce s informacemi; **Občanské kompetence:** realizace osobního potencialu a zapojení do společnosti a osobní profil; **Odborné kompetence:** etika policejní práce a chování k občanům, odbornost a právní vědomí.¹⁴

3.3) Základní odborná příprava SDP

Jedná se v podstatě o specializační nastavbu kurzu PP, který je výše uveden, kdy doba trvání 11 měsíců je totožná a dokonce příslušníci SDP mohou vykonávat po dobu 10 měsíců základní odbornou přípravu s příslušníky PP, kdy však **poslední měsíc**, který je u PP součástí řízené praxe absolvují příslušníci SDP ve Vzdělávacím zařízení Jihlava měsíční **specializační kurz. Vzdělávací zařízení Jihlava** umožňuje příslušníkům SDP vykonat kompletní základní odbornou přípravu v délce 11 měsíců právě v tomto zařízení. Nutná specializace je zřejmá z druhu služby, kdy v rámci dohledu na bezpečnost silničního provozu potřebují příslušníci ovládnout znalosti zákonů a vyhlášek upravujících provoz na pozemních komunikacích a dále si osvojit ovládání speciální techniky, například na měření rychlosti, zastavování vozidel, vážení vozidel apod.. Výukový blok, který se vyučuje pouze v této specializaci, se nazývá: **Silniční dohled**, který obsahuje tyto **předměty:** Dohled nad silničním provozem, Technická způsobilost vozidel v silničním provozu, Měření rychlosti, Mezinárodní předpisy v dopravě, Přestupky a trestné činy v dopravě, Šetření a dokumentace dopravních nehod, Silniční kriminalita, Taktika jízdy se služebním vozidlem a Řízené konzultace.¹⁵

---

¹⁴ V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava 2018 – Odborná výuka I,II, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy*, Č. j. UPVSP-1041-1/ČJ-2018-9100KR, ze dne 01.03.2018

¹⁵ V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava pro SDP – Odborná výuka I,II, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy*, Č. j. UPVSP-1521/ČJ-2019-9100KR, ze dne 01.05.2019

3.4) Základní odborná příprava SCP

Vzhledem k tomu, že služba cizinecké policie je v podstatě jediným správním orgánem působícím v rámci PČR (vyjma služby pro zbraně a bezpečnostní materiál) a to na úseku realizující cizineckou politiku státu s velice specifickými nároky na výkon služby, je pro příslušníky SCP společná s ostatními výše uvedenými službami část základní odborné přípravy v délce 6 měsíců, tj. Odborná výuka I, přičemž následně musejí absolvovat ve **Vzdělávacím zařízení v Holešově** Odbornou výuku II zaměřenou na výkon služby SCP v délce 5 měsíců s výukou policejní angličtiny, nácvikem modelových situací a základních právních předpisů na úseku cizinecké problematiky (azyl, pobyty, kontroly a další). Jeden měsíc je věnován řízené praxi. Jedná se o nejdelší základní odbornou přípravu, která trvá **12 měsíců**. V rámci vyučovacího bloku Profilace pro službu cizinecké policie policisté absolvují tyto problematiky: Proces Evropské integrace a Schengenské acquis, Státní hranice ČR, Ochrana státních hranic ČR, Organizační struktura SCP a úkoly SCP (organizace výkonu služby na základních člancích ŘSCP a OCP KRP), Cestovní doklady, Pobyt cizinců na území ČR a související informační systémy, Formy mezinárodní ochrany a dočasná ochrana, Ochrana hranic, Ochrana civilního letectví. ¹⁶

3.5) Základní odborná příprava SKPV

Je velice specifickou základní přípravou, protože předpokladem kariérního růstu policisty je obvykle absolvování základní odborné přípravy PP nebo SDP a následně po praxi na základních útvech uniformované policie projít výběrovým řízením na SKPV, kdy po ustanovení na služební místo je následně konán ve **Vzdělávacím zařízení Pardubice v Čeperce** specializační kurz SKPV se zaměřením na vyšetřování nebo operativu v délce trvání 3 měsíců v případě příslušníků, kteří

---

¹⁶ V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava pro SCP – Odborná výuka I,II*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-874/ČJ-2019-910010, ze dne 01.03.2020

nedisponují právním vzděláním. **Předmětná forma základní odborné přípravy** je určena pro tzv. policisty specialisty, které nelze z vlastních řad PČR vybrat, kdy se jedná např. o IT specialisty nebo odborníky na ekonomickou trestnou činnost přijímané přímo z civilu. Předmětná základní odborná příprava trvá 3 měsíce. Výukové bloky jsou následující: Základy práva, Postavení a činnost PČR, Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů, Přestupky a řízení o nich, Trestně právní odpovědnost, Činnost a chování na místě činu nebo mimořádné události, Informační a komunikační systémy (spisová služba), Ochrana utajovaných informací, Operativně pátrací činnost, Integrovaný záchranný systém, Kybernetická kriminalita – základy, Příprava k použití donucovacích prostředků, Příprava k použití zbraně, Zdravotnická příprava, Spojovací příprava, Komunikace, policejní psychologie a etika, Činnost příslušníka při dohledu na BESIP. ¹⁷

---

¹⁷ V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava pro příslušníky Policie ČR zařazené ve službě SKPV*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-2888/ČJ-2018-9100KR, ze dne 01.12.2018

B) ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

V praktické části práce předestřeme možnou podobu AZ PČR, respektive autorovu tezi o této problematice, která vychází ze služební praxe a dále popsané teoretické základny doplněné o kvalitativní metody výzkumu. Jako nejvhodnější při našem výzkumu byla případová studie, která umožnila sběr dat pomocí polostandardizovaného rozhovoru s odborníky. Vytvořili jsme osnovu rozhovoru a specifikovali otázky podle zvolených cílů. Šetření jsme prováděli osobně a telefonicky. Proběhla analýza dat a vytvoření výstupů výzkumu.

Jak je výše uvedeno, při sběru dat jsme využili polostandardizovaný rozhovor podle kvalitativní metodologie. Vytvořili jsme osnovu rozhovoru, který byl složen z 5 otevřených otázek s možností otázku komentovat. Odpovědi na otázky se ručně zaznamenaly do osnovy. Rozhovor nebyl nahráván na přání informátorů a také nebudeme uvádět jejich jména. Trvání rozhovoru bylo v rozmezí 15 – 30 minut. Sběr dat se uskutečnil v létě a na podzim roku 2021. Informátorům byla před vlastním položením otázek předestřena autorova koncepce AZ PČR.

Výzkumným vzorkem v našem šetření bylo 10 příslušníků PČR zařazených jak na řadových funkcích, tak vedoucí funkcionáři PP a SKPV a dále 5 bývalých policistů dříve sloužících u PP a SKPV. Ve vzorku byly osoby v rozmezí věku 24 – 65 let. Informátoři dosáhli vzdělání v rozsahu středoškolského vzdělání s maturitou nebo vysokoškolské vzdělání v bakalářském a magisterském studijním programu.

V následné analýze sebraných dat jsme se zaměřili na podobné nebo shodné výpovědi informátorů a na důležitá zjištění v dané problematice.

Během zpracování praktické části diplomové práce byla získána studie Ministerstva vnitra ČR, Odboru bezpečnostní politiky pod názvem „*Mezinárodní komparační studie o policejních sborech*“ zpracována v Praze 2012. Tento materiál poskytl informace o policejních dobrovolnických sborech nebo formě dobrovolné participace občanů na veřejném pořádku, které se aplikují v jiných evropských

státech na rozdíl od ČR, přičemž bylo přiléhavé jednotlivé vybrané koncepce přiblížit.

5) Cíl a metodika

Cílem praktické části diplomové práce je vytvořit základní koncepci AZ PČR včetně odborné přípravy a její funkčnost si ověřit na vzorku respondentů z řad příslušníků PČR a také bývalých příslušníků PČR s vyhodnocením jejich případných poznatků.

V úvodu bylo předestřeno, že v rámci sběru dat byl využit kvalitativní výzkum pro vypracování části diplomové práce, v níž se budeme zabývat výzkumnými otázkami a cíli. Kvalitativní výzkumník určí výzkumná téma a základní výzkumné otázky. Otázky se během výzkumu mohou měnit či doplňovat. Z tohoto důvodu je kvalitativní výzkum pružný. Při průběhu výzkumu vznikají hypotézy a nová rozhodnutí, jak je upravovat. Výzkumník při analýze a sběru informací provádí deduktivní a induktivní závěry. Práce při kvalitativním výzkumu probíhá v terénu. Výzkumník si vybírá jedince, či místa pozorování podle svých úvah. Z analyzovaných získaných informací vytváří vlastní závěry.¹⁸

Výhody kvalitativního výzkumu spočívají v možnosti zkoumání fenoménu v daném prostředí, dobře reaguje na možné situace a podmínky, umožňuje studovat procesy. Nevýhody mohou představovat ztížení provádění kvantitativní predikce, obtížnost testovat hypotézy a teorie, či časovou náročnost sběru dat a jejich analýzy.¹⁹

Zvolíme si pro náš kvalitativní výzkum typ studie, kterou provedeme. V naší práci je vhodná případová studie, protože v případové studii zachytíme složitost případu a popis vztahů v souvislostech. Případ studie je pro nás studium organizací a institucí se zkoumáním událostí, rolí a vztahů.²⁰

Získávání dat v našem kvalitativním výzkumu zajistíme pomocí kvalitativního polostrukturovaného dotazování a rozhovorů s informátory. Polostrukturované

---

¹⁸ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2. (str.50)

¹⁹ *Tamtéž* (str.52)

²⁰ *Tamtéž* (str.104,105)

dotazování a rozhovory mají tu výhodu, že jsou jistou kombinací strukturálního standardizovaného dotazování a kvalitativního nestandardizovaného dotazování. Jde o rozhovor či dotazování, při němž informant má připravenou jistou osnovu rozhovoru, ale přitom nechá informátora volně hovořit o dané problematice. Otázky rozhovoru se vztahují ke zkušenostem, chování a také názorům informátora.²¹ Jako informátory jsme si ve studii zvolili příslušníky PČR a bývalé příslušníky PČR.

Získaná data analyzujeme kvalitativní obsahovou analýzou. Není potřeba zanechávat všechna získaná data pro konečnou zprávu. Díky integrování a případnému vypuštění některých dat získáme shrnující protokol. Jako hlavní přínos této techniky je pro účely této práce konstrukce globální výpovědi z několika specifických výpovědí, díky čemuž lze pojmut problematiku komplexně.²²

Zpracovanou metodikou dojdeme k vytvoření praktické části diplomové práce a tím dosáhneme zodpovězení výzkumných otázek dané problematiky, které mohou sloužit k vylepšení autorovi koncepce AZ PČR.

---

²¹ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2. (str.164, 165, 168)*

²² *Tamtéž* (str.209, 210)

6) Aktivní zálohy PČR

Zřízení aktivních záloh PČR by mohlo pomoci ke stabilizaci policejního sboru. Nejprve je třeba konstatovat, že oproti aktivním zálohám AČR, by v rámci aktivních záloh PČR nemohli analogicky působit lidé z civilního sektoru, kteří dříve u PČR nesloužili, kdy do aktivních záloh AČR může vstoupit civilista, který vykoná základní odbornou přípravu a splní zákonné předpoklady. Tento koncept by nebyl možný vzhledem k nutným znalostem policisty v rámci výkonu služby při nasazení aktivních záloh PČR, což vyplývá z velkého rozsahu zákonných práv a povinností policisty. Zde přichází na řadu **první** stabilizační prvek zavedení aktivních záloh PČR, které by mohly býti **tvořeny pouze bývalými policisty**, kteří odsloužili určitou přiměřenou min. dobu ve výkonu služby (zde je možná úvaha kolik let by to mělo býti, např. 3 roky a sl. zkouška, 5 let nebo 10 let služby), kdy výcvik policistů stojí nemalé prostředky státního rozpočtu a po jejich odchodu od sboru jsou tyto nenahraditelně ztraceny. Pokud by odcházející policista chtěl vstoupit do aktivní zálohy PČR, musel by tak učinit do jednoho roku od ukončení služebního poměru a pokud by to bylo déle, musel by absolvovat jistou formu zkrácené ZOP (vzhledem k aktuální znalosti právních předpisů, oprávnění, povinností jako užití DP a střelné zbraně).

Předpokladem je, že zkušený policista, který nevypadne z policejního prostředí do jednoho roku od ukončení služebního poměru, má dostatečnou nepřerušenu znalost policejní problematiky, která jde pouze udržovat a případně doplňovat (per analogiam znovu přijetí do sl. poměru bez ZOP). Zde přichází **druhý** stabilizační prvek, a to **vytížení policejního školství** i v době, kdy se nedaří nábírat nové příslušníky PČR a provádět kurzy ZOP. Příslušníci aktivních záloh PČR by se účastnili pravidelných ročních cvičení po vzoru aktivních záloh AČR a bylo by možno je povolávat obdobným mechanismem i v rámci mimořádných událostí s náhradou jejich zaměstnavateli, respektive příslušníkům v jejich civilním zaměstnání jako je tomu u aktivních záloh AČR. Model, který navrhuje autor práce, by vycházel z pravidelného třítydenního ročního cvičení 1 + 2, které by zahrnovalo týdenní soustředění na školních policejních střediscích, kde by příslušníci prodělali

zdravotní prohlídku, školení na použití zbraně a DP vč. praktického zaměstnání, školení na změnu legislativy, případně bojovou a taktickou přípravu a další nutné poučení BOZP apod. (výhoda již předešlých znalostí a pouhé oživení u bývalých příslušníků PČR).

Další dva týdny výcviku by přinesly **třetí** a **čtvrtý** stabilizační prvek, a to **posílení výkonu služby PČR a stabilizace příslušného teritoria** (možnost provedení dovolených, rehabilitací a výcviku příslušníků PČR, tedy jejich možné nahrazení příslušníky aktivní zálohy policie v rámci pravidelného ročního cvičení) a **předávání zkušeností** příslušníků aktivních záloh PČR dále do aktivního policejního sboru. Tyto dva týdny by spočívaly v nasazení do přímého výkonu služby, a to nejlépe na teritoria územních odborů, kde končili příslušníci aktivní zálohy PČR svoji činnou službu jako policisté (místní a osobní znalost). Registr příslušníků aktivních záloh PČR by vedla příslušná krajská ředitelství policie a k výcviku by povolával příslušníky aktivní zálohy příslušný krajský ředitel, respektive vedoucí krajského ŠPS dle požadavků územních odborů (plán povolávání vždy na celý rok dopředu s tím, že ŠPS jsou k takovému odbornému výcviku v rámci policejního školství nejkvalifikovanější a dále jsou rozmístěny téměř ve všech krajích ČR). Primárně by aktivní zálohy policie v rámci pravidelného cvičení byly nasazovány na základních útvarech k běžnému výkonu služby, kde je největší nedostatek policistů, zde by docházelo ve smíšených hlídkách při hlídkové, obchůzkové a dozorčí službě k předávání zkušeností. Příslušníci aktivních záloh PČR by byli povolávání na základní služební místo asistent, avšak náleželo by jim nejvyšší hodnostní označení dosažené v době aktivní služby s označením na domovence PČR „Aktivní záloha“. Co se týká oprávnění příslušníků aktivní zálohy PČR, tato by byla v rámci cvičení bez omezení, avšak od příslušníků aktivní zálohy PČR mimo výkon pravidelného cvičení, či mimořádného nasazení to je v době civilního života, by bylo vhodné nepožadovat iniciativu jako u aktivních policistů, kdy tato by byla omezena na učinění jiných opatření, při zjištění TČ, či jiné události, kdy jistá povinnost by tímto zůstala zachována. Samozřejmě příslušníci aktivní zálohy by měli mít, jak v době

nasazení, tak v době civilního života služební průkaz s odznakem a oprávnění policisty v plném rozsahu (pravidelné školení v rámci výcviku). Výzbroj a výstroj by byla uskladněna na příslušných krajských ředitelstvích, respektive územních odborech.

Pátým stabilizačním prvkem je nepochybně **zkvalitnění výkonu služby PČR v rámci mimořádných opatření**, kdy se v současnosti v případě potřeby nasazují příslušníci AČR a dostávají oprávnění policisty v plném rozsahu i bez znalosti příslušné legislativy (možnost zpracování nápadu, zpracování příslušné dokumentace). V takových případech pokud se povolá aktivní záloha, PČR bude plně schopna i samostatně zajistit standardní výkon služby v teritoriích, pokud by aktivní policisté byli nasazeni například při povodních nebo na hranicích, případně by příslušníci aktivní zálohy PČR mohli být nasazováni přímo do míst živelných pohrom, a nebo pro ochranu hranic atd., např. demonstrací apod. Je v podstatě s podivem, že policejní sbor v ČR je největším ozbrojeným sborem na území ČR početně převyšující lidské zdroje AČR o cca 10.000 příslušníků a nedisponuje takovou zálohou. Je nepochybné, že takový sbor trpí odchodovými vlnami policistů a v čase nemožnosti rychlého nahrazování vzhledem k náročnosti policejní služby a nutnosti delší základní přípravy nových policistů je právě nasazování aktivní zálohy PČR možnou absorpcí těchto výkyvů alespoň částečně a bývalí policisté s jejich zkušenostmi by nebyli trvale ztraceni. Motivace bývalých policistů ke vstupu do aktivních záloh PČR by spočívala v možnosti stálého kontaktu se sborem i po odchodu z aktivní služby, kdy toto by bylo podpořeno obdobně jako u příslušníků aktivních záloh AČR jistým měsíčním finančním ohodnocením (1.000,- Kč) nebo povinností u příslušníků s výsluhovým nárokem alespoň po určitou dobu po skončení sl. poměru setrvat u AZ PČR a samozřejmě náhradou ušlé mzdy při nasazení a cvičení, respektive výplatou přiměřené části platu ve funkci asistent (s přihlédnutím na dobu služby a započitatelné praxe).

Autor v této základní koncepci nepředpokládá zřizování speciálních jednotek AZ PČR u útvarů s vysokou specializací jako odbory SKPV, cizinecké policie apod.,

protože zde dochází ke změně mnoha norem, což vyžaduje i od sloužících policistů vzdělávání na denní frekvenci, přičemž hlavním prvkem trpícím největším podstavem je **služba pořádkové policie**, která zajišťuje ty nezákladnější činnosti, tj. především **hlídková činnost**, a je hlavní páteří PČR. Je však třeba konstatovat, že AZ VP disponují i skupinou kriminální policie, přičemž zde vzhledem k vysoké specializaci je typicky pro vstup vyžadováno předchozí působení u PČR nebo u VP či AČR.

7) Policejní rezervy v mezinárodním srovnání

Studie Ministerstva vnitra ČR, Odboru bezpečnostní politiky zpracovaná pod názvem „*Mezinárodní komparační studie o policejních sborech*“ v Praze 2012 se primárně zaměřuje na porovnání počtu policistů v ČR s počtem policistů ve vybraných evropských zemích v přepočtu na jednoho obyvatele. Studie se snaží rozlišovat mezi charakterem vykonávaných policejních činností, protože v některých zemích vykonává policejní službu více bezpečnostních sborů typicky ve Francii historicky známé četnictvo, státní policie a obecní policie. Studie dokonce pracovala i s informacemi ohledně **záložních policejních sborů** případně o jisté formě **občanské dobrovolnické činnosti**, která napomáhá výkonným složkám policie.

Bylo zjištěno, že v mezinárodním srovnání se aplikují zejména 3 modely alternativy, respektive podpory výkonu policejních činností a to:

- **Existence dobrovolníků nebo policejních dobrovolnických sborů**
- **Využívání studentů policejních škol k dílčím úkolům policie (pátrací akce)**
- **Civilní dobrovolná služba odlehčující policejnímu sboru**

Jistá podoba podpory výkonu policejních činností byla zjištěna „v Litvě (tzv. *policejní podpora*), Maďarsku (tzv. *pomocná policie*), Irsku (tzv. *policejní rezervy*), Lotyšsku a Estonsku (tzv. *policejní asistenti pomáhající zejména s kancelářskou prací*), **Nizozemsku (policejní dobrovolníci, kteří jsou profesionálně vycvičeni a mají stejné pravomoci jako policisté)**, Slovensku (*institut dobrovolného strážce pořádku*), Švédsku (*dobrovolnické sbory podílející se např. na prevenci trestné činnosti, asistenci policii při demonstracích, sportovních akcích, výpomoc při vydávání pasů a komunikace s veřejností namísto spáchání trestných činů*), tyto **modely zpravidla vyžadují policistu v jehož přítomnosti a dle jeho pokynů je dobrovolnická činnost vykonávána.**“

Předmětná studie si dále vybírá k důkladnější rešerši **Slovensko, Polsko, Litvu, Dánsko a Maďarsko.**

Na **Slovensku** je zaveden institut tzv. **dobrovolného strážce pořádku**. Občané mají možnost se dobrovolně účastnit zajišťování veřejného pořádku a zajišťovat vnitřní bezpečnost státu. Dobrovolník je přijímán ředitelem příslušné policejní služby na návrh obce, v jejímž obvodu má trvalé bydliště. Dále pomáhá při plnění úkolů služby PP, SDP, hraniční policie tj. ochrana veřejného pořádku, dohled na BESIP a ostraha hranic. Dobrovolník je vždy řízen policistou a plní jeho pokyny. Jedná se v podstatě o pokračování tzv. Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti (PSVB), která byla zřízena v Československu před rokem 1989 a na území ČR nebyla převzata do právního řádu a tento institut zanikl.

V **Litvě** je zaveden institut tzv. **policejních dobrovolníků**, kteří neslouží u policie nebo v jiných ozbrojených složkách a působí při zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu. Hlavní náplní je ochrana lidských práv a svobod, dohled na veřejný pořádek a BESIP, dohled na ochranu životního prostředí a prevence trestné činnosti. V roce 2012 bylo těchto dobrovolníků přibližně **5.442**.

V **Dánsku** je zaveden institut tzv. **Domobrany**, jejíž součástí jsou i policejní dobrovolníci. Celá domobrana je složena z přibližně **57.000** dobrovolníků. Policejní dobrovolníci jsou dále členěny do 47 teritoriálních jednotek, které jsou vždy podřízeny konkrétnímu policistovi. V rámci výkonu policejní činnosti jsou na místě vždy instruováni dobrovolníci policistou. Nasazují se v rámci jednotlivých akcí typicky: kontrola osob při sportovních událostech, pátrání po pohřešovaných a při dopravně bezpečnostních akcích. Nevyužívají se k nebezpečnějším činnostem, jako je např. potlačování demonstrací.

V **Maďarsku** je zřízena již skoro 20 let tzv. **Pomocná policie**, ve které se sdružuje kolem **80.000** příslušníků. V Maďarsku se tento model zapojení občanů do bezpečnosti státu osvědčil. Zákon, který zřizuje Pomocnou policii, stanovuje standardní práva a povinnosti jako u jiných bezpečnostních sborů, a to zejména organizaci a činnost sboru, jednotné označení sboru a úlohu v rámci policejně bezpečnostní komunity v Maďarsku. Blíže je spolupráce v rámci služební přípravy a výkonu služby upravena tzv. **dohodou o spolupráci mezi velitelstvím útvaru**

s územně vymezenou působností a sbory pomocné policie. Vzhledem k tomu, že v Maďarsku není zřízena obecní policie, municipality značně participují se státní policií, která má celostátní působnost na záležitostech místního veřejného pořádku, kdy do tohoto schématu zapadá právě Pomocná policie, která je jistou náhradou obecní policie v našem pojetí, ale je však dále podřízena policii státní. Hlavními úkoly Pomocné policie je spolupodílení se na zabezpečování místních či regionálních záležitostí veřejného pořádku. Konkrétně se podílejí na ochraně bezpečnosti osob a majetku, dohledu nad občanským soužitím, BESIP, prevenci kriminality a jsou také povolávání k doplňování stavů státní policie například při sportovních utkáních nebo demonstracích. Velice vítaná činnost Pomocné policie je na úseku dohledu na veřejném pořádkem na vodních plochách a tocích, kdy se jedná o období poříčních oddělení PČR s tím, že Pomocná policie může na svoji činnost přijímat dary.

V **Polsku** nejsou žádné policejní zálohy nebo pomocné sbory zřízeny obdobně jako v ČR.²³

---

²³ Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky, *Mezinárodní komparační studie o policejních sborech*, Praha 2012

8) Analyzovaná data

Jedná se o soubor poznatků a komentářů k autorově koncepci AZ PČR, kdy je možné vidět ze strany informátorů různé náhledy na danou problematiku, přičemž lze konstatovat, že se značně odlišuje důraz na jednotlivé otázky podle služebního zařazení, kdy například respondenti ve vedoucích pozicích řeší především technickou stránku AZ PČR a vlastní využitelnost, přičemž řadoví příslušníci jasně směřují k povinnostem, které by byly po nich vyžadovány a především k možnosti souběhu výsluhového příspěvku a odměny za zařazení do AZ PČR. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně komplexní problematiku de lege ferenda, tak se jednotlivé výzkumné otázky v odpovědích prolínaly a bylo složité hledat hranice mezi nimi.

8.1) Výzkumná otázka č. I

Vyjádřete se k předložené variantě povolávání a výcviku příslušníků AZ PČR.

S předloženou koncepcí povolávání s finanční náhradou za nepřítomnost současnému civilnímu zaměstnavateli příslušníka AZ PČR panovala shoda v podstatě u všech respondentů. Model povolávání na pravidelná každoroční cvičení ve formátu jednoho týdnu k teoretické přípravě s krátkou praktickou částí (střelby a použití DP) v ŠPS a dvoutýdenního nasazení do výkonu služby byl shledáván jako jednak dostatečný pro oživení znalostí a dovedností příslušníků a dále časově dostatečný k reálnému přínosu v pokrytí přímého výkonu služby.

Předmětem teoretické části konané v týdenní časové dotaci na ŠPS by podle respondentů měla být výuka a přezkoušení ze základních právních předpisů upravující výkon služby tj. zákon o PČR a dále TR se zaměřením na použití DP a střelné zbraně a základních oprávnění a povinností příslušníka. Dále probrání podstatných změn legislativy upravující činnost PČR, ke které došlo v době mezi

cvičeními a naposledy nácvik manipulace se zbraní, ostré střelby a výcvik k použití DP. Zde je nutno podotknout, že poměr rozsahu jednotlivých zaměstnání v této týdenní části výcviku by měl podle příslušníků PP býti rozdělen tak, aby větší časová dotace byla věnována taktice zákroku, praktické manipulace se zbraní a nácviku použití DP, naopak příslušníci SKPV kladli důraz na znalost právních předpisů upravující výkon služby. ŠPS jsou dle respondentů vhodné policejní útvary, které by měly činnost aktivních záloh PČR zastřešovat z toho důvodu, že provádí další odborné vzdělávání policistů, kterým následně může býti toto prostředí známé během pravidelných cvičení.

8.2) Výzkumná otázka č. II

Vyjádřete se k možným kvalifikačním a dalším předpokladům pro vstup k AZ PČR.

Všichni respondenti se shodli na nutnosti, aby se příslušníkem AZ PČR mohl stát pouze bývalý policista, kdy se v tomto ztotožnili s autorem koncepce AZ PČR. Dále převládá názor, že není vhodné, aby bylo umožněno vstoupit do AZ PČR bývalým policistům, kteří již ukončili služební poměr s odůvodněním, že policejní práce potřebuje znalost aktuální bezpečnostní situace a platných předpisů, tedy služba v aktivních zálohách by měla býti umožněna pouze policistům, kteří by do ní vstupovali ihned po ukončení služebního poměru policisty. V tomto případě tedy odpadá problém zřizovat delší odbornou přípravu pro nové příslušníky AZ PČR, kteří by byli již déle ze služebního poměru.

Nutným kvalifikačním minimem pro zařazení do AZ PČR by byla dle respondentů praxe v délce služby minimálně 3 roky a zařazení do služebního poměru na dobu neurčitou, tj. splnění služební zkoušky. Ideálním předpokladem je však doba praxe policisty ve službě mezi 5 – 10 lety, což je obecně období, kdy je policista již

plnohodnotným členem sboru a dokáže řešit široké spektrum služebních činností, které má zažité, respektive zautomatizované.

Díky převedení ze služebního poměru policisty do služebního poměru příslušníka AZ PČR ihned po ukončení standardní služby je zaručena kontinuita osobnostních, zdravotních a odborných znalostí příslušníka a není nutnost tyto opětovně v celé škále ověřovat.

Respondenti hodnotili jako krajně nevhodnou případnou povinnost zařazení končícího policisty do AZ PČR na určité omezené období. Tímto by se podle nich vytvořila záloha nemotivovaná a díky tomu špatně fungující. Dobrovolnost by měla zajistit zájem pouze motivovaných příslušníků AZ PČR, kteří i po ukončení služebního poměru policisty mají zájem podílet se na udržení vnitřního pořádku a bezpečnosti státu.

8.3) Výzkumná otázka č. III

Vyjádřete se k možnému nasazování a druhu výkonu služby při využití příslušníků AZ PČR.

Zařazení příslušníků aktivní zálohy k základním článkům pořádkové policie, tj. k místním či obvodním oddělením na územním odboru PČR, kde končili policisté činnou službu, shledávají respondenti jako přijatelné, kdy chápou, že stabilizace základních činností vnější služby v daném teritoriu je nejdůležitější a ztotožňují se s autorem práce ohledně přidané hodnoty v osobní a místní znalosti bývalých policistů. Problém však může tvořit zařazení bývalých policistů, kteří sloužili na útvech s vyšší působností (krajskou, celorepublikovou), kdy u těchto by se muselo přistupovat individuálně v případě určení teritoria, kam by se zařazovali.

Idea dvoutýdenního praktického zaměstnání ve formě přímého výkonu služby se respondentům jeví jako časově adekvátní vzhledem k civilním povinnostem

příslušníků AZ PČR a naopak využitelné v rámci čerpání dovolených policistů a případně rehabilitací, které jsou zpravidla v trvání právě dvou týdnů.

Vedoucí místních a obvodních oddělení, by měli podávat žádosti na ÚO, respektive na ŠPS ohledně požadavku na počet záložníků a termínů, kdy potřebují vykrytí výkonu služby. Nasazování v případě mimořádných událostí mimo pravidelná cvičení by mělo být řízeno centrálněji, tj. krajským ředitelstvím policie, případně ŠPS nebo pořádkovými jednotkami policie zřizovanými u krajských ředitelství policie. V rámci pravidelné cvičení by se měl zařazovat příslušník AZ PČR vždy do smíšené hlídky s aktivním policistou z daného teritoria. Pro potřeby nasazení při mimořádných událostech se nabízí nutnost určit v rámci příslušníků zařazených u konkrétního ÚO PČR jistou velitelskou strukturu tak, aby byla tato skupina fungovat samostatně jako celek například v rámci povodní nebo ostraze hranic.

Doba zařazení do AZ PČR by měla být podle respondentů časově omezena opět vzhledem k rychlosti změn legislativy a možnosti nabírání nových příslušníků AZ PČR, respektive možné obměny při plných stavech. Průnikem se stala maximální doba zařazení 5 let, kdy během zařazení do AZ PČR by měla být možnost, aby se příslušník mohl jednodušeji vrátit zpět do činné služby, pokud o to požádá. Tento požadavek respondentů za účast v AZ PČR by byl vnímán jako jistým sociálním prvkem, protože pokud by se jim například nedařilo v civilním životě z hlediska pracovního uplatnění, jednalo by se o pojistku jejich příjmů.

8.4) Výzkumná otázka č. IV

Vyjádřete se k platovým a naturálním náležitostem příslušníků AZ PČR.

Hlavní tíha odpovědí respondentů směřovala k tomu, aby byl možný souběh výsluhového příspěvku a odměny za zařazení u AZ PČR. Jako nepřipustné by vnímali povinnost zařazení do AZ PČR v případě, že jim při odchodu z aktivní služby

je přiznán výsluhový příspěvek. Schéma odměňování, které je navrženo autorem koncepce je akceptováno. Tedy roční odměna v obdobné výši jako u AZ AČR tj. cca 18.000,- Kč, a dále plat náležitý dle započtené praxe na služební hodnosti asistent v rámci pravidelného výcviku a případně během mimořádného nasazení. V případě návratu do aktivní služby by se doba strávená na pravidelných cvičeních a případně v rámci mimořádného nasazení započítávala do délky služby z hlediska praxe a z hlediska výsluhových nároků.

Zmiňována byla nutnost pokračování systému výstrojních bodů (v přiměřené výši) na možnost zakoupení či obměnu stejnokrojových součástek. U příslušníků SKPV vyvstala nutnost jednorázového vystrojení kompletním základním stejnokrojem, protože tito jím v mnoha případech již nedisponují.

Zachování systému kázeňských odměn pro příslušníky AZ PČR je také věc, kterou by respondenti ocenili.

8.5) Výzkumná otázka č. V

Vyjádřete se k rozsahu oprávnění a povinností příslušníků AZ PČR.

Co se týká rozsahu oprávnění, u respondentů se liší názor na povinnost iniciativy v době mimo cvičení nebo nasazení příslušníků AZ PČR (v civilním životě), kdy část by vyžadovala povinnost příslušníka AZ PČR učinit alespoň jiná opatření, pokud se dostanou do situace (typicky protiprávní jednání), která to vyžaduje. Velký rozpor byl mezi výpovědí respondentů v případě využití oprávnění policisty právě mimo cvičení nebo mimořádného nasazení, kdy zde obecně převládla obava, že by příslušníci AZ PČR mohli jednat v některých případech zbrkle a případně neznaje aktuální bezpečnostní situace a případně kriminálního rozpracování konkrétních pachatelů zakročovat proti jejich jednání předčasně v době sběru operativních informací. Z rozhovorů tedy vyšlo východisko neklást na příslušníky AZ PČR v civilním životě

požadavky jako na policisty v době mimo službu a přiznat jim oprávnění a povinnosti policisty jen při povolání na cvičení nebo v rámci mimořádného nasazení.

Jako nejvhodnější pro stanovení požadavků na výkon služby je využití katalogu činností pro služební místo asistent v rámci PČR, které přesně vymezuje základní činnosti na tomto služebním místě. Jasný požadavek je na smíšené hlídky policisty a příslušníka AZ PČR, kdy o tomto je pojednáno výše.

Dále byla respondenty velice reflektována právní úprava, která by zřizovala AZ PČR a stanovovala její další fungování. V podstatě byly zmiňovány dvě varianty, a to vytvoření speciální právní úpravy o AZ PČR a nebo novelizace zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kde by byla tato vymezena. Byl kladen důraz na kontinuitu služebního poměru policisty a případného zařazení do AZ PČR, kdy zde byla shledávána výhoda jedné zákonné úpravy, tj. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. V rámci zákona o PČR by postačovala v podstatě technicky jednodušší novela.

9) Výsledky a diskuse

V rámci provedeného šetření se u respondentů projevil zájem o nastíněnou možnost zřízení aktivních záloh PČR, které by mohly pomoci ke stabilizaci policejního sboru. Potvrdilo se, že oproti aktivním zálohám AČR nebo VP, by v rámci aktivních záloh PČR nemohli působit lidé z civilního sektoru, kteří dříve u PČR nesloužili. Aktivní zálohy PČR by mohly být tvořeny pouze bývalými policisty, kteří odsloužili 5 let služby, a to především i základních typů policejních služeb PP, SDP, SCP a SKPV. Pokud by odcházející policista chtěl vstoupit do aktivní zálohy PČR, musel by tak učinit ihned po ukončení služebního poměru, tedy přecházel by rovnou do AZ PČR.

Dále podle šetření u respondentů platí, že zkušený policista, který nevypadne z policejního prostředí, disponuje dostatečnou nepřerušenu znalostí policejní problematiky, která jde pouze udržovat a případně doplňovat. Provádění pravidelného výcviku záloh v rámci ŠPS v době, kdy se nedaří náborovat nové příslušníky PČR a provádět kurzy ZOP, je podle respondentů zefektivnění činnosti těchto útvarů. Příslušníci aktivních záloh PČR by se účastnili pravidelných ročních cvičení a bylo by možno je povolávat obdobným mechanismem i v rámci mimořádných událostí s náhradou nepřítomnosti jejich zaměstnavateli, respektive příslušníkům v jejich civilním zaměstnání. Model, který navrhuje autor práce vycházející z pravidelného třítydenního ročního cvičení 1 + 2 byl respondenty shledán jako funkční, kdy tento zahrnuje týdenní soustředění na školních policejních střediscích, kde by příslušníci prodělali zdravotní prohlídku, školení na použití zbraně a DP vč. praktického zaměstnání, školení na změnu legislativy, zdravotnické a spojovací minimum, případně bojovou a taktickou přípravu a další nutné poučení BOZP apod.

Další dva týdny výcviku související s posílením výkonu služby PČR a stabilizace příslušného teritoria podle respondentů opravdu může pomoci při čerpání dovolených, rehabilitací a výcviku příslušníků PČR, tedy jejich možné nahrazení příslušníky aktivní zálohy policie v rámci pravidelného ročního cvičení a předávání

zkušeností příslušníků aktivních záloh PČR dále do aktivního policejního sboru jsou jasnými benefity AZ PČR. Nasazení do přímého výkonu služby na teritoria územních odborů, kde končili příslušníci aktivní zálohy PČR svoji činnou službu jako policisté nebo v případě příslušníků krajských a celorepublikových útvarů územní odbory, kde bydlí nebo mají jiné vazby, z kterých vyplývá zejména místní a osobní znalost, je opět respondenty akceptovaný formát. Registr příslušníků aktivních záloh PČR mají dle respondentů nepochybně vést příslušná krajská ředitelství policie a k výcviku povolávat příslušníky aktivní zálohy příslušný krajský ředitel, respektive vedoucí krajského ŠPS dle požadavků Územních odborů PČR. Aktivní zálohy PČR v rámci pravidelného cvičení mají být nasazovány na základních útvarech k běžnému výkonu služby, kde je největší nedostatek policistů, zde by docházelo vždy ve smíšených hlídkách policisty a záložníka při hlídkové, obchůzkové a dozorčí službě k předávání zkušeností. Příslušníci aktivních záloh PČR mají být povoláváni na základní služební místo asistent, avšak náleželo by jim nejvyšší hodnostní označení dosažené v době aktivní služby. Co se týká oprávnění příslušníků aktivní zálohy PČR, tak tato by byla v rámci cvičení a mimořádného nasazení bez omezení, avšak od příslušníků aktivní zálohy PČR mimo výkon pravidelného cvičení, či mimořádného nasazení to je v době civilního života není podle respondentů nutné požadovat iniciativu a už vůbec jim dávat v tento čas oprávnění policisty, zde postačí oznamovací povinnost občanská. Výzbroj záložníků by měla být uskladněna na příslušných ÚO PČR a výstroj uložena přímo u záložníka doma.

Zkvalitnění výkonu služby PČR v rámci mimořádných opatření se jeví podle respondentů jako logická, kdy nasazení příslušníků AČR, kteří dostávají oprávnění policisty v plném rozsahu (případně omezení nařízením vlády) bez znalosti příslušné legislativy je poměrně problematická. V takových případech pokud se povolá aktivní záloha PČR, bude plně schopna i samostatně zajistit standardní výkon služby v teritoriích, pokud by aktivní policisté byli nasazeni například při povodních nebo při ostraze hranic, případně by příslušníci aktivní zálohy PČR mohli být nasazováni přímo do míst živelných pohrom, nebo pro ochranu hranic atd.,

např. demonstrace apod. S nasazením mimo základní útvar PČR vyvstala potřeba určit jistou velitelskou strukturu v rámci jednotlivých skupin AZ PČR v rámci územních odborů PČR tak, aby dokázaly tyto skupiny fungovat na různých místech PČR obdobně jako pořádkové jednotky krajských ředitelství. To znamená minimálně určit z řad skupiny AZ PČR při ÚO PČR vedoucího této skupiny, který by byl i komunikačním bodem pro velitele ŠPS a případně vedoucí příslušníky na ÚO PČR.

Motivace bývalých policistů ke vstupu do aktivních záloh PČR je správně směřována k možnosti policisty stálého kontaktu se sborem i po odchodu z aktivní služby, kdy toto by bylo podpořeno obdobně jako u příslušníků aktivních záloh AČR jistým ročním finančním ohodnocením, respektive odměnou a samozřejmě náhradou ušlé mzdy při nasazení a cvičení, respektive výplatou přiměřené části platu ve funkci asistent s přihlédnutím na dobu služby a započitatelné praxi.

Velice zajímavá je část rozhovoru, kdy respondenti chtěli aktivně sdělit, zda by byli ochotni vstoupit do AZ PČR. Žádná z otázek k tomuto přímo nesměřovala, což byl jistý **nedostatek výzkumu**, ale díky formě sběru dat bylo možno toto podstatné sdělení respondentů zaznamenat. Bývalí příslušníci PČR, kteří se účastnili výzkumu a jsou již několik let mimo službu, sdělili, že by se rádi účastnili cvičení a mimořádných nasazení AZ PČR. Naopak většina dotazovaných aktivních policistů by po odchodu z činné služby neměla zájem o vstup do AZ PČR, kdy tato neochota se zvětšovala s délkou odsloužených let respondenta. V případě dvou respondentů sloužících 5 a 7 let se projevil zájem v budoucnu po odchodu z aktivní služby vstoupit do AZ PČR. Zde se nabízí možná interpretace těchto dat v tom smyslu, že pokud policista slouží delší dobu, tj. 15 let a výše (dle výzkumného vzorku), začíná se u něj projevovat jisté vyhoření, respektive zevšednění policejní práce a představa, že by po ukončení služebního poměru měl dále ve formě AZ PČR setrvávat v kontaktu s tímto povoláním je nepředstavitelná. Bývalí policisté, kteří si „odpočinuli“ od policejní služby a začala jim tzv. chybět, by naopak takový návrat do policejní služby prostřednictvím AZ PČR uvítali, což je ale v rozporu s tezí možnosti vstupu do AZ PČR pouze ihned po ukončení aktivní služby. U služebně mladých

policistů se projevila jistá horlivost a přesvědčení, že jim bude policejní práce chybět po odchodu od PČR a takto by se mohli dále v rámci AZ PČR realizovat. Otázky tohoto charakteru, které by nesměřovaly ke koncepci AZ PČR jako takové, ale k dílčím technickým aspektům jako motivaci a zájmu o vstup do AZ PČR s důkladným rozbořem výzkumného vzorku by bylo vhodné provést případně v rámci nadstavby této práce, kdy se jeví jako vhodnější kvantitativní metody výzkumu jako je dotazníkové šetření a jeho statistické vyhodnocení s následnou interpretací.

10) Závěr

V diplomové práci jsme se zabývali koncepcí Aktivních záloh PČR jako možným stabilizačním prvkem tohoto sboru na úseku lidských zdrojů a využití erudice končících policistů.

Teoretická část práce se zaměřila na historické ukotvení Policie ČR, aby čtenář měl povědomí o vývoji policejního sboru na území ČR. Byly představeny základní práva a povinnosti policisty vyplývající ze zákona č. 273/2008 Sb. o PČR a ze zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, včetně základních úkolů PČR jako největšího bezpečnostního i ozbrojeného sboru v ČR. V další části byla vymezena Aktivní záloha AČR a Aktivní záloha VP jako předloha Aktivních záloh PČR s rozбором základní legislativy, která uvozuje předmětné aktivní zálohy jako zákon č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách ČR, zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, zákon č. 45/2016 Sb. o službě vojáků v záloze, zákon č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování. Teoretická část práce plní informační základnu pro provedenou praktickou část.

Praktická část práce se zabývala vlastní koncepcí Aktivních záloh PČR de lege ferenda za použití nastudovaných teoretických východisek. Zvolený kvalitativní výzkum nám umožnil nahlédnout na vnímání této koncepce mezi policisty a bývalými policisty. Zvolená technika sběru dat ve formě polostandardizovaného dotazování nám umožnila zaznamenat velké množství informací. Provedli jsme agregaci a redukci získaných informací. Výsledkem výzkumu jsou pro nás ucelené informace od respondentů, respektive informátorů, které jednak pomohly upřesnit představenou koncepci AZ PČR a dále reálnost, respektive nereálnost možného zavedení.

Při výzkumu byly zjištěny čtyři zásadní informace k dané problematice.

- Jedinou ideální formou pro vstup do AZ PČR je přechod z aktivní služby do zálohy bez žádné časové prodlevy po ukončení služebního poměru policisty. Tímto je zajištěna personální kontinuita příslušníka ke kmenovému

policejnímu útvaru a zůstávají prokazatelně zachovány odborné, zdravotní, osobnostní a fyzické předpoklady záložníka k výkonu služby u AZ PČR.

- Dobu zařazení v AZ PČR je vhodné časově omezit na max. 5 let z důvodu postupného ubývání nutných kompetencí záložníka, které získal během svojí policejní praxe, kdy tyto pravidelné cvičení zcela nenahradí. S tímto souvisí i zajištění pravidelné obměny záloh nově končícími policisty a možnost záložníka vrátit se bez větších překážek v případě dohody s PČR zpět do aktivní služby, což je vnímáno jako jistý sociální benefit.
- Zájem o případný vstup do AZ PČR není velký, což lze dovodit z části odpovědí výzkumného vzorku z řad aktivních policistů. Je však potřeba konstatovat, že není možné zodpovědně převést takové hodnoty na celý policejní sbor, ale pro představu se v rámci výzkumu jedná o 2 policisty, kteří by vstoupili a 8 kteří by nevstoupili do AZ PČR. Procentuálně vyjádřeno se jedná o 20 % zájem, který pokud by fungoval na vzorku cca 40.000 policistů, jednalo by se o 8.000 zájemců o zařazení do aktivní zálohy po ukončení služebního poměru příslušníka, což je opravdu velice orientační model, který by bylo nutno ověřit dalším kvantitativním šetřením, což nebylo předmětem této práce.
- V mezinárodním srovnání není předložená koncepce policejních záloh nijak neobvyklá, kdy bylo zjištěno, že například v Nizozemsku je obdobná záloha zřízena a v i v dalších zemích jako je například Maďarsko se tzv. pomocná policie vyskytuje.

Diplomová práce slouží k přiblížení problematiky aktivních záloh ozbrojených složek široké veřejnosti s možností pokračování ve výzkumu vytvořením konkrétního návrhu právní úpravy uvozující Aktivní zálohy PČR včetně odborné přípravy záložníků a kvantitativního výzkumu směřujícího ke zjištění, u jaké části policistů by byl zájem o vstup do takové zálohy, případně studie s mezinárodní komparací přímo policejních záloh.

11) Seznam použitých zkratk

- AČR: Armáda České republiky
- AZ: Aktivní zálohy
- BESIP: Bezpečnost silničního provozu
- DP: Donucovací prostředky
- IT: Informační technologie
- OCP KRP: Odbor cizinecké policie krajského ředitelství policie
- PČR: Policie České republiky
- PP: Služba pořádkové policie
- ŘSCP: Ředitelství služby cizinecké policie
- TŘ: Trestní řád
- SCP: Služba cizinecké policie
- SDP: Služba dopravní policie
- SKPV: Služba kriminální policie a vyšetřování
- SNB: Sbor národní bezpečnosti
- ŠPS: Školní policejní středisko
- ÚO: Územní odbor Policie ČR
- VB: Veřejná bezpečnost
- VP: Vojenská policie
- ZOP: Základní odborná příprava

12) Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

- Liška, Václav. *Zpracování a obhajoba bakalářské a diplomové práce*. 1.vyd., Praha, Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-64-1,
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2,
- ŠANDEROVÁ, J . *Metodologie odborné práce . Univerzita Palackého v Olomouci, (28.9.2014) dostupné na: www.ff.upol.cz,*
- PEROUTKA, Jan. *Historie a současnost chladných zbraní používaných v ozbrojených složkách ČR od roku 1918*. Praha, 2020. Bakalářská práce. POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE. Fakulta bezpečnostně právní. Katedra profesní přípravy. Vedoucí práce plk. v.v. PaedDr. Ing. Jan Zelinka Ph.D.,
- z. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky,
- z. č. 361/2003 Sb. o Služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- z. č. 219/1999 Sb. o Ozbrojených silách ČR,
- z. č. 585/2004 Sb. o Branné povinnosti a jejím zajišťování,
- z. č. 45/2016 Sb. o Službě vojáků v záloze,
- V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava 2018 – Nástupní příprava*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-2650-1/ČJ-2017-9100KR, ze dne 01.10.2017,
- V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava 2018 – Odborná výuka I,II*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-1041-1/ČJ-2018-9100KR, ze dne 01.03.2018,
- V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava pro SDP – Odborná výuka I,II*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-1521/ČJ-2019-9100KR, ze dne 01.05.2019,
- V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava pro SCP – Odborná výuka I,II*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-874/ČJ-2019-910010, ze dne 01.03.2020,

- V Z D Ě L Á V A C Í P R O G R A M, *Základní odborná příprava pro příslušníky Policie ČR zařazené ve službě SKPV*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Č. j. UPVSP-2888/ČJ-2018-9100KR, ze dne 01.12.2018,
- SIAŘ č. 10/2016 – Pokyn rektora Policejní akademie ČR v Praze ze dne 14. října 2016, kterým se upravuje formální úprava vysokoškolských kvalifikačních prací zpracovávaných na Policejní akademii ČR v Praze,
- Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky, *Mezinárodní komparační studie o policejních sborech*, Praha 2012

Internetové a intranetové zdroje:

- *Ministerstvo obrany* [online]. © 2004-2014 [12.12.2021]. Dostupné z <https://www.aktivnizaloha.army.cz>,
- *AKTIVNÍ ZÁLOHA VOJENSKÉ POLICIE* [online]. © 2022 [10.01.2022]. Dostupné na <https://www.azvp.cz>,
- *Policie České republiky* [intranet]. © Skupina podpory Enterprise Agreement [25.12.2021]. Dostupné na intranetu PČR - <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/cinnosti.aspx>.

13) Seznam příloh

Povolení ředitele Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy k použití interních aktů tohoto útvaru při zpracování diplomové práce ze dne 24. srpna 2021

14) Přílohy

Od: FULKA David
Odesláno: úterý 24. srpna 2021 15:56
Komu: PEROUTKA Jan
Předmět: RE: Žádost o možnost využití interních aktů a informací z intranetových stránek - diplomová práce

Dobrý den

Ve využitím IAŘ týkajících se vzdělávání a vzdělávacích programů pro potřeby magisterské práce nevidím problém.

Jak už jste zmínil vzdělávací programy k ZO jsou uvedeny na intranetových stránkách ÚPVSP
<https://upvsp-portal.pcr.cz/testupvsp/nz/ovz/SitePages/Základní%20odborná%20příprava.aspx>

Ohledně strukturovaného rozhovoru mi zašlete otázky. Podívám se na to, ale s ohledem na pracovní vytížení předem nic neslibuji.

S pozdravem

plk. JUDr. David FULKA, MBA

Příloha č. 1- povolení k použití interních aktů PČR